Беларуская работніца і сялянка.
1929.
№13/14-23.
№22+прил.

ЗОК-1
1844

Б 05
3ок-2 /1844
Ба 828

Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

№ 13-14
ЛІПЕНЬ
1929 г.

Цацкі вырасьлі на полі.

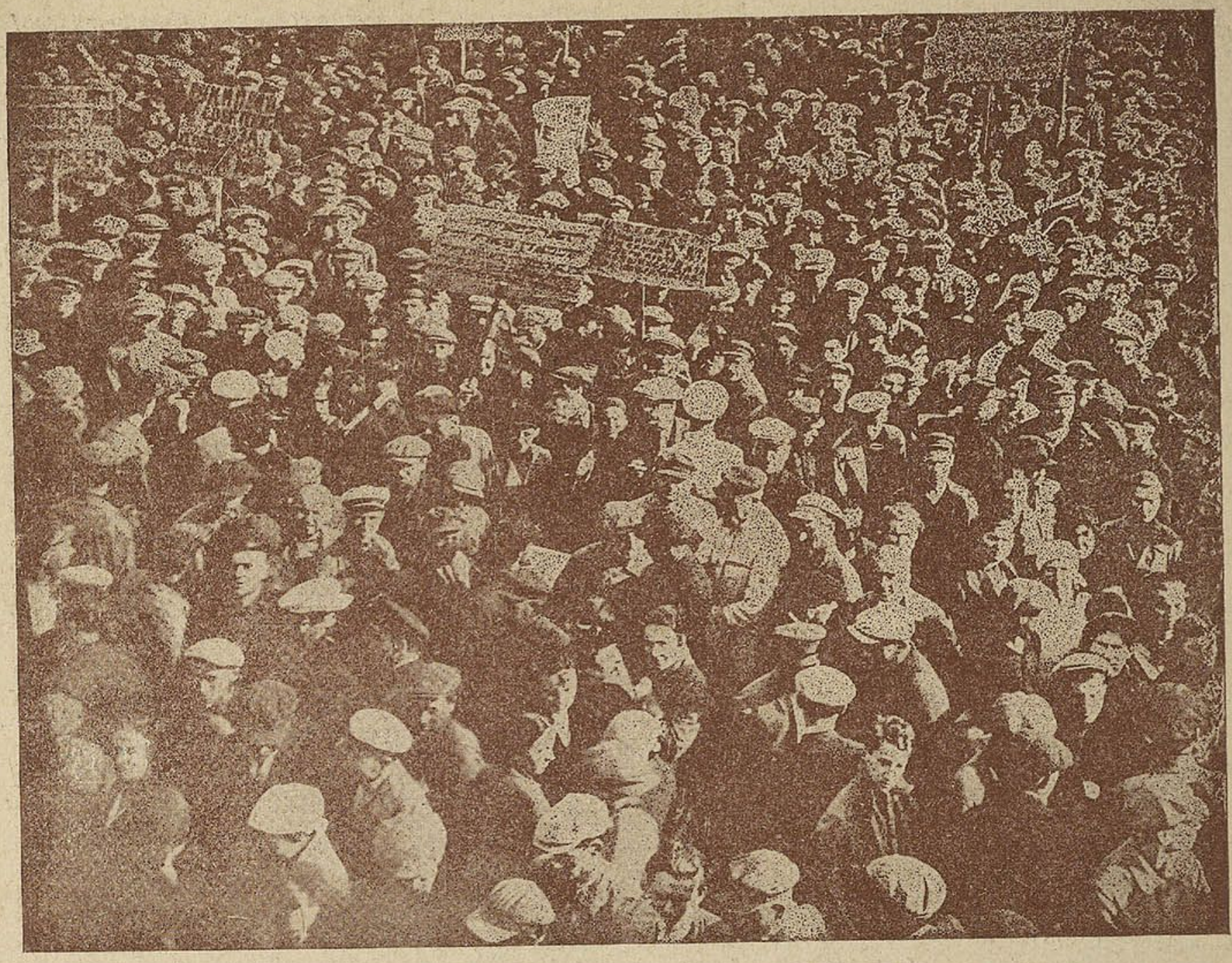

Звыш 15 тысяч працоўных г. Менску вышлі на мітынг пратэсту супроць налёту на Кітайска-Ўсходнюю чыгунку.

ПРЭЧ РУКІ АД СССР!

Наглы бандыцкі налёт Кітайскіх фашыстаў на Кітайска-Усходнюю чыгунку, зачыненьне і разбурэньне прафэсыянальных і каператыўных арганізацый, знаходзячыхся на чыгунцы, арышт больш 200 савецкіх грамадзян і замена іх, галоўным чынам, расійскімі белагвардзейцамі—выклікаў магутную хвалю пратэстаў працоўных ня толькі СССР, але і замежных краін.

Працоўныя СССР на мітынгах патрабуюць ад свайго Ўраду рашучага адпору налётчыкам, захапіўшым Кітайска-Усходнюю чыгунку. Працоўныя СССР заяўляюць аб сваёй гатоўнасьці забараняць заваёвы Кастрычніка.

Як відаць з адказнай ноты, Кітайскі ўрад адхіліў нашы законныя запатрабаваньні. Імкненьне працоўных мас Савецкага Саюзу да мірнага жыцьця для пабудовы соцыялізму кітайскія бандыты тлумачаць інакш. Яны думаюць, што Савецкі Саюз слабы, што мы ня зможам даць адпору нашым ворагам. Але яны памыліліся. Нашаму цярпеньню прышоў канец.

Савецкі ўрад быў прымушаны парваць дыплёматычныя зносіны з Кітаем, адклікаць з тэрыторыі Кітаю ўсіх прадстаўнікоў і грамадзян СССР, спыніць чыгуначную сувязь між Кітаем і СССР прапанаваць дыплёматычным і консульскім прадстаўнікам Кітая—безадкладна пакінуць межы СССР.

Краіна Саветаў—адзіная ў сьвеце, якая сапраўды, на справе, праводзіць палітыку міра. Але спекуляваць нашай мірнай палітыкай мы ня дазволім. Дамо рашучы удар па фашысцкай руцэ, якая квапіцца на заваёвы Кастрычніка.

Савецкі Саюз досыць моцны для таго, каб забараніць свае межы—магутнымі калёнамі ўсе як адзін выступім на забарону сацыялістычнай бацькаўшчыны.

РАБОТНІЦЫ, БАТРАЧКІ, БЕДНЯКІ І ЎСЕ ПРАЦОЎНЫЯ ЖАНЧЫНЫ, ПРАТЭСТУЙЦЕ СУПРОЦЬ ЗАХОПНІЦКІХ ЎЧЫНКЎ КІТАЙСКІХ ІМПЭРЫЯЛІСТЫХ!

БУДЗЬЦЕ ГАТОВЫ ДЛЯ АБАРОНЫ КРАІНЫ ДЫКТАТУРЫ ПРАЛЕТАРЫЯТУ!

Инв. № 13

БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА і СЯЛЯНКА

Адрас рэдакцыі:
Менск, Савецкая вул., № 45.
Тэлефон № 419.

ОРГАН АДДЗЕЛУ РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА
ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТУ
КОМУНІСТ. ПАРТЫІ (бальш.) БЕЛАРУСІ

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 месяц . . . 15 кап.
„ 3 „ . . . . 45 „
„ 6 „ . . . . 90 „
На год . . . 1 р. 80 „

№ 13—14 (63) | Ліпень 1929 г. | № 13—14 (63)

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КРАСНЫЙ ДЕНЬ.

Шестой всемирный конгресс Коммунистического Интернационала, происходивший в Москве в августе 1928 г., указал, что борьба против военной опасности становится центральным вопросом в повседневной классовой борьбе пролетариата против буржуазии.

Шестой конгресс Коминтерна принял поэтому решение о том, чтоб в ближайшее время был проведен международный день, посвященный борьбе против нависшей над всем миром опасности империалистической войны, за превращение империалистической войны в гражданскую. **Этим днем назначен 1-ое августа 1929 г.** Тогда исполняется как раз 15 лет со времени империалистической войны 1914 г.

Борьба между трудом и капиталом в капиталистических странах особенно заострилась за последнее время на почве капиталистической рационализации, выбрасывающей на улицу тысячи рабочих; налоги на рабочий класс все больше увеличиваются. Пролетариат всего мира стал активнее в своей борьбе против капитализма. Повсюду мы наблюдаем развертывание и под'ем революционного движения пролетариата. Первомайские дни в Берлине, массовые стачки в день 1-го мая в Париже, кровавые столкновения рабочих с полицией в Польше, целый ряд других выступлений в колониальных странах, как грандиозная забастовка бомбейских текстильщиков в Индии (Индия—колония Англии) говорят о нарастании новой, мощной революционной волны. На ряду с этим усиливается грызня между империалистами за рынки сбыта, за колонии. Все развивающийся гигантский размах строительства социализма в Советском Союзе вызывает особое бешенство империалистов и очень их беспокоит.

Итальянские артиллеристы на себе втаскивают на Альпы тяжелое орудие (картинка войны).

Всем этим об'ясняется лихорадка вооружений во всем капиталистическом мире. Буржуазия готовит новую войну, которая в первую голову будет направлена против Советского Союза—основной опоры международного революционного движения.

Социал-демократия, являющаяся верным агентом буржуазии, направляет все свои силы на то, чтобы отвлечь внимание рабочего класса от готовящейся кровавой бойни. Социал-демократы зовут рабочий класс к единению, к миру с буржуазией.

1-ое августа является боевым днем протеста против надвигающейся войны. 1-ое августа—это день боевой пролетарской тревоги. В этот день международный пролетариат выйдет на улицу и заявит, что будет всеми силами защищать СССР. В этот день миллионы трудящихся подымут высоко то знамя, под которым боролись берлинские рабочие в первомайские дни, знамя боевого революционного интернационализма.

Во всем мире пролетариат готовится к этому великому международному дню. В Германии, Англии, Франции и других странах происходят демонстрации революционных рабочих под руководством коммунистических партий. Революционный пролетариат химической промышленности Германии призывает пролетариат отказаться от изготовления средств войны. В Германии между 15 июля и 1 августа будут происходить окружные конференции трудящихся женщин; развертывается революционная работа среди войск.

Рабочий класс Советского Союза, в том числе и Белоруссии, должен особенно тщательно готовиться к выступлению 1-го августа. В этот день пролетариат и трудящееся крестьянство должны приковать свое внимание к вопросам обороны СССР,

к тому, чтобы разоблачить махинации капиталистов, готовящих миру кровавую бойню. Трудящиеся массы Советского Союза призывают международный пролетариат на случай войны обратить свои штыки против буржуазии.

Задача работниц и трудящихся крестьянок в день 1-ое августа приковать свое внимание к вопросам индустриализации, социалистическому соревнованию, коллективизации сельского хозяйства. Укрепление хозяйства нашего Союза это—укрепление опоры мировой революции.

В подготовке к Красному дню, в проведении его особо активное участие должны принять трудящиеся женщины города и деревни. Работница, жена рабочего, трудящаяся крестьянка, особенно знают все ужасы войны; они испытали все эти „прелести“ на своих плечах. Они первыми выступили в 1917 г. против разбойничьей войны, они и теперь должны быть первыми в колоннах бойцов за мир.

На делегатских и общих собраниях работниц, жен рабочих и крестьянок, должно быть раз‘яснено значение 1-ое августа. Пролетарки и трудящиеся крестьянки Белоруссии должны быть в первых рядах демонстрирующих в день 1-ое августа. Работница должна участвовать в выездах шефских организаций с тем, чтобы раз‘яснить крестьянке сущность Красного дня, чтобы организовать протест против нависшей над миром опасности, чтобы рассказать ей о жизни и борьбе рабочего класса за границей. Вступать в ряды МОПР‘а, усилить товарищескую переписку с зарубежными работницами, больше интересоваться жизнью, борьбой международного пролетариата,—задача каждой работницы, жены рабочего и крестьянки.

Кровавая бойня 1914-18 г. г. стоила человечеству 10 миллионов убитых и 20 миллионов раненых. Около половины этих жертв составляет рабоче-крестьянская молодежь в возрасте от 19—24 лет.

Это побоище поглотило 500 миллиардов золотых руб.

Буржуазия и социал-фашисты уже готовят пули против участников 1-ое августа; они мобилизуют свои силы против проведения Международного Красного дня. Но ничто не в силах приостановить растущую волну негодования и боевой готовности рабочего класса всего мира.

В день 1-ое августа станет класс против класса в международном масштабе.

Дэлегацыя СССР не дапушчана на Варшаўскі зьезд.

14 ліпеня ў Варшаве адчыніўся так-званы зьезд зарубежных палякаў.

800 тысяч працоўных палякаў СССР, на праведзеных 1350 масавых сходаў, абралі 14 прадстаўнікоў на Варшаўскі зьезд.

Сваім дэлегатам працоўныя палякі далі 3.055 наказаў, у якіх даручылі сваім прадстаўнікам раскаказаць на зьезде ўсяму сьвету—праўду аб СССР; аб тым, што толькі Савецкі Саюз — бацькаўшчына працоўных ўсіх нацыянальнасьцяў, аб тым, як у СССР пасьпяхова будуецца сацыялізм, як гэтаму будаўніцтву пагражае небясьпека вайны, якую рыхтуюць імпэрыялістыя.

Працоўныя палякі СССР заклікаюць працоўных Польшчы згуртавацца для барацьбы з капіталістычнай эксплёатацыяй, і падрыхтоўваемай капіталістамі крывавай бойні.

Але арганізацыйны камітэт Варшаўскага Зьезду забараніў нашай дэлегацыі ўезд у Варшаву. Гэтым учынкам польская буржуазія, ня здолее захаваць ад пралетарыяту і працоўных усяго сьвету праўду аб СССР.

Не атрымаўшы адказу на першую тэлеграму, якая была паслана арганізацыйнаму камітэту зьезду, — аб‘яднаная дэлегацыя СССР на сваім паседжаньні рашыла зьвярнуцца з тэлеграмай непасрэдна да Варшаўскага зьезду.

У тэлеграме гаворыцца:

„Паводзіны арганізацыйнага камітэту сьведчаць аб тым, што ён складзены з прадстаўнікоў польскага фашызму, і імпэрыялізму, жадаючых першы зьезд зарубежных палякаў скарыстаць для падрыхтоўкі вайны супроць СССР для мабілізацыі вакол фашызму працоўных мас і польской эміграцыі. Яны жадалі скарыстаць зьезд для новай кампаніі хлусьні і паклёпу на СССР—нашу бацькаўшчыну.

... Мы, прадстаўнікі 800 тысяч польскіх рабочых сялян і польскай працоўнай інтэлігенцыі, зварочваемся на усіх удзельнікаў зьезду з патрабаваньнем, скасаваць рашэньне арганізацыйнага камітэту і дапусьціць нас на зьезд“.

Польскія працоўныя масы сумесна з усімі працоўнымі Савецкага Саюзу паднімаюць моцный голас пратэсту супроць учынкаў польскіх фашыстаў, якія раней заклікалі прадстаўнікоў Савецкага Саюзу на зьезд зарубежных палякаў, а зараз іх на зьезд не дапускаюць.

Текстильная промышленность Польши переживает острый кризис. Закрывается одна фабрика за другой. Тысячи рабочих и работниц выбрасываются на улицу. Остальные работают 2—3 дня в неделю. Без всякой помощи, обреченные на голодную смерть, многие безработные рабочие и работницы находят выход в самоубийстве. Даже буржуазные газеты не могут скрыть ужасающей трагедии текстильщиков.

В Международный Красный день пролетарии всего мира организованно заявят протест против войны. Руки прочь от СССР—крепости мировой революции — скажут они империалистам всех стран.

Мы будем бороться против империалистической войны.

(Русским работницам).

Дорогие товарищи!

Собравшись сегодня на Первый Национальный Конгресс, шлем вам наш горячий привет.

Опасность войны капиталистического мира против Советской России—с каждым днем все усиливается.

Во Франции текстильные ф-ки, заводы металлургические и химических продуктов работают полным ходом для войны.

В этом месяце из портов Британии вышли семь новых военных крейсеров. Наш военный бюджет достигает 13.560 млн. в то время, как бюджет народного образования составляет всего лишь 2 млн.

Реорганизация империалистической армии, проводимая под руководством социалиста Поля Бонкура, уже началась. На обучение резервистов уводят на двадцать один день сотни тысяч отцов семейств, мужей, братьев, чтобы „ознакомить“ их с новым оружием.

Усиленно обрабатывают умы с помощью тщательной систематической пропаганды (шовинистические фильмы, фельетоны, женские журналы, детская литература и т. д.).

Литвинов, от имени вашего пролетарского правительства, желает мира, а империалисты желают войны, так как для них война необходима.

В 1913 году пять великих держав — Англия, Франция, Италия, Соединенные Штаты и Япония тратили ежегодно на армию 1 миллиард 130 миллионов семьсот тыс. В 1928 г. траты на армию почти удвоились.

Вот как капиталисты думают о мире.

Польша тратит на военные нужды 43,3 проц. своего государственного бюджета. Румыния—20,4 проц. Остальные окраинные государства — 30 проц.

Нас не может также обмануть присутствие в Женеве делегатов II-го Интернационала. Они находятся там, чтобы лучше обманывать международный пролетариат, заставляя его верить в возможность разоружения при капиталистическом режиме, в то время когда вооружаются больше, чем когда либо.

В своих странах они являются непосредственными агентами буржуазии.

С этого конгресса мы уходим с твердой волей энергично бороться с империалистической войной, мобилизовать вокруг вас рабочий класс нашей и других стран.

Мы, эксплоатируемые, угнетаемые капиталистическим режимом, обращаем свои взоры на вас, не испытывающих больше эксплоатации, работающих над созданием нового общества и кричим Вам:

Да здравствует единственное в мире пролетарское отечество СССР—страж мировой революции!

В детском доме им. Крупской—дети заграничных революционеров, замученных капиталистами.

ПРИВЕТ ПРОЛЕТАРКАМ ГЕРМАНИИ.

Дорогие товарищи!

Собравшись в своем рабочем клубе им. Ленина, мы, работницы, жены рабочих и служащих мастерских Малого Ремонта вагонов ст. Минск, с величайшим вниманием заслушали письмо, присланное вами. Дорогие сестры! Шлем вам наш горячий привет и пожелание успеха в борьбе за власть советов.

Мы хотим рассказать о нашей жизни.

Для облегчения женского труда у нас на железной дороге созданы детские ясли, консультации для грудных детей и беременных женщин, два детских сада, три площадки, кружки по ликвидации неграмотности, политические и кружки по повышению квалификации. Имеется красный уголок на производстве, в котором во время обеденного перерыва производится читка газет, журналов и разные беседы.

Мы знаем, что техника и индустриализация в капиталистических странах, на сегодняшний день стоит гораздо выше, чем в нашей стране, но мы также знаем, что без культуры невозможно построить социализма, а поэтому мы, женщины, работницы и жены рабочих и служащих, всеми своими силами участвуем в выполнении задачи, поставленной коммунистической партией перед всеми трудящимися, „догнать и перегнать капиталистические страны". Мы еще с большей энергией работаем потому, что укрепление Советского Союза укрепляет силы мирового пролетариата.

Приближается время мировой пролетарской революции, а отсюда и всемирное раскрепощение женщины.

Да здравствует раскрепощенная трудящаяся женщина во всем мире!

Будьте стойки и непобедимы в своей борьбе!

Шлем горячий привет своим зарубежным сестрам.

Факты разбивают клевету капиталистов.

Конференции трудящихся женщин Германии.

ДОРОГИЕ ТОВАРИЩИ!

В стране Советов нет неравенства между мужчиной и женщиной. У нас женщина принимает одинаковое участие с мужчиной в великой стройке. В нашем районе одна женщина в настоящее время работает в милиции в качестве старшего милиционера, а 4 женщины работают председателями сельсоветов, 5—секретарями, одна—пом. прокурора, одна—судьей и т. д. Никакая клевета на наш Советский Союз не может затмить этих фактов.

От имени работниц Брилевских кирпичных заводов и женского делегатского института мы посылаем вам наш горячий привет. Пусть лучшим примером для вас, дорогие товарищи, служит наш Советский Союз. И мы уверены, што недалек тот момент, когда мы с вами будем переписываться не через границу, а свободно.

Больше настойчивости в революционной борьбе. Больше уверенности и это приведет к победе. Отбрасывайте от себя предателей.

Не поддавайтесь убаюкиваниям лакеев буржуазии—социал-демократов.

Да здравствует коммунистическая партия Германии, истинный руководитель рабочего класса!

Да здравствует международный союз рабочего класса!

Да здравствуют трудящиеся женщины Германии!

Брилевские кирпичные заводы.

Гомель.

„Мы заўсёды з вамі"—работніцы і жоны рабочых Рура.

ПАВАЖАНЫЯ ТАВАРЫШЫ!

Сялянкі Чэрыкаўскага раёну Горкаўскага с.-с. вёсак Горкі, Губіншчыны і Сяўчыхі, сабраўшыяся на сход дзеля абгаварэньня вашага ліcту, зьмешчанага ў часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка" № 9, ня можам забыць аб тых зьдзеках, якія былі над працоўнымі вашай краіны у дзень „Першага Мая".

Абураныя гэтымі падзеямі, мы выносім супроць зьдзекаў над вамі пралетарскі пратэст. Ваша жыцьцё нам знаёма, бо і нам прышлося да Пролетарскай Рэвалюцыі 1917 г. перажываць тое самае, што і вы цяпер. Мы вам спачуваем і кажам, што такое жыцьцё ня вернецца к вам і настане час, калі у вас будзе такая Улада, як і ў нас.

Працоўныя жанчыны БССР, у прыватнасьці нашага с.-с., пад кіраўніцтвам сталёвай камуністычнай партыі будуюць сацыялізм: мы арганізоўваемся ў калгасы, калектывізацыю, падымаем наш ураджай, перабудоўваем наш быт на новы пралетарскі лад.

Час ужо настаў, каб і вы, працоўныя жанчыны Нямеччыны, супольна з усімі працоўнымі вашай краіны пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі паўсталі супроць кравапійцаў рабочай клясы—капіталістаў.

Мы з свайго боку запэўняем вас, што ў вашых будучых бойках працоўныя СССР вам дапамогуць усімі магчымасьцямі; толькі ўступайце ў бойкі, будуйце барыкады, трымайце сябе горда і сьмела, пабеда на старане працоўных.

Няхай жыве Камінтэрн!

Няхай жыве ваша будучая бойка з капіталам!

Няхай жыве сусьветная пралетарская Рэвалюцыя!

Няхай жыве і мацнее рабочая кляса Нямеччыны і ўсяго міра!

ПРАВИТЕЛЬСТВО СОГЛАШАТЕЛЕЙ.

Правительство крайне-правой буржуазии Англии (консерваторы) своей открытой враждебной политикой пролетариату, разрывом отношений с Советским Союзом настолько осточертело массам, что на последних выборах в парламент оно потерпело поражение. Свое место консервативное правительство должно было уступить так называемой „рабочей" партии, получившей на выборах большинство голосов.

Но новое правительство Англии является рабочим только по названию. Это правительство состоит из людей, как Макдональд, Гендерсон и другие, которые давно уже себя зарекомендовали, как заклятые враги революционного движения рабочих и угнетенных колониальных народов. Эти люди известны как верные друзья капиталистов. Значит, ждать от них, что они будут вести политику рабочего класса, не приходится. Рабочее правительство в Англии было уже у власти в 1924 г., и тогда они уже показали лицо, как защитники капитализма, но тогда соглашатели ссылались на то, что они имеют в парламенте мало голосов, чтобы проводить свою политику.

В перевыборную кампанию, чтобы получить себе больше голосов рабочих, нынешнее правительство обещало отменить закон о профсоюзах, изданный прежним консервативным правительством (закон о профсоюзах сводит на-нет права профсоюзов; по этому закону профсоюзы не могут поддерживать рабочих в их политической борьбе, не имеют права бастовать в случае войны). Рабочая партия обещала немедленно возобновить отношения с Советским Союзом, отменить 8-ми часовой рабочий день для горняков после знаменитой английской забастовки горняков (которая была сорвана предателями рабочего класса, нынешними правителями, рабочий день горняков был удлинен с 7 на 8 часов). Но теперь, когда „рабочее правительство стало у власти, все эти вопросы пока еще не сдвинуты с мертвой точки". Программа работы так называемого „рабочего правительства", изложенная королем Англии (и эта еще диковина там есть), английской буржуазии пришлась по вкусу.

Таким образом, теперешнее правительство Англии по существу буржуазное. Оно защищает капитализм от рабочих не хуже других буржуазных партий, а, пожалуй, даже и лучше; почему лучше, а потому, что оно будет говорить рабочим: будьте спокойны, мы ведь рабочее правительство, мы вас в обиду не дадим и вместо воинственности пролетариату будет прививаться мирное настроение, а буржуазии это только и нужно.

Как отнесется английский пролетариат к „рабочему" правительству? Рабочая масса Англии пока еще расчитывает, что теперешнее правительство будет защищать их интересы, что положение рабочих значительно улучшится.

Конечно, теперешние правители будут учитывать эти настроения рабочих масс: они постараются мелкими подачками, обещаниями убаюкивать рабочих. Но на этом рабочая партия долго не продержится: пролетариат добивается коренного улучшения своего положения. Всякие же попытки рабочих взять за горло буржуазию встретят решительное сопротивление соглашателей. И тогда пролетариат Англии убедится, что Макдональд (глава теперешнего правительства) ничем не отличается от Болдуина—главы старого консервативного правительства. И тогда наступит великое просветление рабочего класса. Его всколыхнет революционная решимость бороться за пролетарскую революцию, он убедится в правильности линии коммунистической партии, он будет бороться под ее руководством и заполнять ее ряды.

Положение Англии: нарастающий кризис ее хозяйства, увеличивающаяся безработица, обостряющаяся борьба с Америкой и усиление революционного движения в колониальных странах ведет к обострению классовой борьбы неминуемо. И рабочему правительству не удастся ослабить революционную борьбу английского пролетариата. Рабочий класс Англии освободится от обманчивой надежды улучшить свое положение при помощи соглашателей. И тогда неизбежна победа коммунистической партии, которая является единственным верным вождем пролетариата в борьбе с капитализмом. Только совершивши свой Октябрь, английский пролетариат будет иметь у власти долгожданное правительство рабочих.

А.

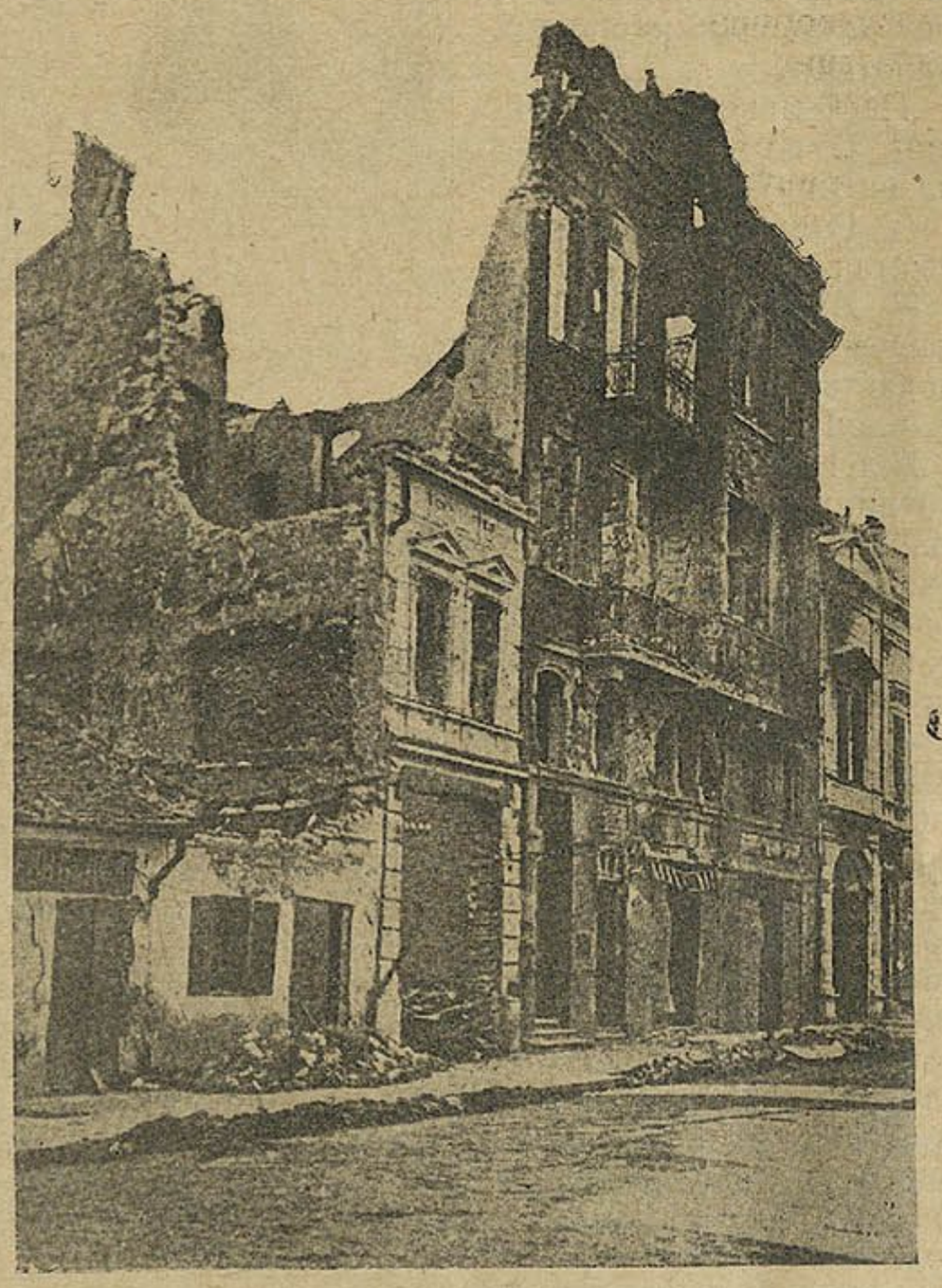

Вот во что превратила империалистическая война 1914-17 г. гор. Белград.

„Обеспечить максимально благоприятные условия для развертывания инициативы и активности рабочих в деле социалмстического строительства, стать во главе социалистического соревнования, перестроив соответствующим образом методы массовой работы,—такова важнейшая задача парторганизации, особенно на предприятиях".

(Из доклада МОЛОТОВА.)

„Социалистическое соревнование, это—коммунистический метод строительства снциализма, а не какая-то очередная переходящая кампания.

...„Соревнование может быть успешно только тогда, когда оно является делом масс".

(Из докл. МОЛОТОВА).

Социалистическое соревнование

ТЕКСТИЛЬЩИЦЫ СОРЕВНУЮТСЯ.

Во дворе фабрики текстильной заметная суетня. Товарищ Дилегицкая—начальник штаба по руководству социалистическим соревнованием у витрины то приближаясь, то удаляясь, проверяет как она выглядит.

Последний гвоздь вбит уверенной рукой т. Соломина, и четыре витрины под стеклом заняли место на голом кирпиче стены. Чулки, симметрично расположенные, показывают работу хороших и плохих работниц.

Несколько пугливых лиц бочком заглянуло на витрину:

— Голда, неужели нас выставят?

— Да, товарищи, по вашим заслугам можете попасть в один из этих ящиков,—отвечает т. Дилегицкая.

Без 15 минут 4. Рабочие и работницы стекаются на фабрику, спешат к той-же витрине, пробегая глазами нет ли там своей фамилии. Не найдя таковой, успокоившись, начинают осматривать работу своих соседок:

— Смотри, какой длинный чулок, чья это интересно работа?!

Социалистическое соревнование все шире проникает в рабочие массы. Выставка заставляет работниц задуматься над улучшением качества нашей фабрики и уменьшением брака. Радость хороших работниц, недовольство плохих, попавших на выставку и протесты ниточников, что нет еще в витрине их изделий—вот предмет несмолкаемых разговоров.

Социалистическое соревнование увлекло и уборщиц. И они заключили договор! Своевременная и аккуратная уборка, вежливое обращение с рабочими—основа их соглашения.

Выполнение договора по социалистическому соревнованию пока еще отстает. Особенно хромает 9-й пункт—о прогулах: и после заключения договора нашлись прогульщицы. Пехота—ниточное отделение, Дубина—репризир, Арцишенка—формировка, Петкевич—мотальщица и Шуб—чулочное отделение.

Штаб руковод. соц. соревнованием на „Красном текстильщике".

Опоздания на работу пока тоже не искоренены. Ведь опоздавший считает, что ему беспокоиться нечего: мол, по кодексу законов о труде за ним сохраняется вход на фабрику при опоздании до 15 минут.

А вот как обстоит дело в отделении после работы: прямо целое вавилонское столпотворение: шпули, пыль, парафин, маслянки, щеточки, куски хлеба, шелуха от колбасы и яиц, гири, ломанные иголки, путанные нитки, скомканная бумага, даже найдешь кусок поломанной расчески—все это красуется на столах и на полу. А это, ведь, работа рук тех, кто еще вчера подписывал договор о социалистическом соревновании, кто еще вчера голосовал за него.

Мы создали ударный стол из надежных товарищей, которые поставили перед собой задачи быть примерными в работе и точно выполнять условия договора. Ударная бригада возглавляется т. Шендоровой. Бригада с энтузиазмом взялась за работу.

Но есть у нас и такие работницы, которые думают, что нельзя обойтись без разговора во время работы, что „искоренить это можно только замыканием рта".

Есть в наших рядах и такие, которые хотят сорвать выполнение взятых на себя рабочими и работницами обязательств. Вот один из характерных случаев: 1-го июля работница с 1925 года на моторе, желая втянуть ударницу в разговор во время работы, несколько раз пыталась отвлекать ее внимание от работы, а ведь в это время мотор не ждет. Если-бы попался большой узел, то он сокрушил бы не одну иголку; но ударница не дрогнула; она молча продолжала работу тем же темпом.

С подрывающими социалистическое соревнование надо беспощадно бороться. Нам нельзя ограничиваться ударным столом, одним только подписанием договора. За первым столом должны подтянуться другие, все пункты договора должны быть выполнены!

Завелевич.

Гор. Минск.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

ГОВОРЯТ ФАБРИКИ

Задание должны выполнить.

В первом полугодии производственную программу мы не выполнили. Причины этому, главным образом, такие: пришлось комплектовать вторую и третью смену, работницы неквалифицированные, ведь все они до сих пор не видели машины, большинство приняли с Гомельской биржи труда, остальные из деревни взяты. Вполне понятно, что это повлекло за собой уменьшение выработки, увеличение брака, стало быть и увеличение себестоимости.

По производственной программе каждый человек должен вырабатывать 1245 коробок, а у нас в среднем вырабатывается в первом квартале 1928-29 г.г. 1106 коробок, во 2-ом квартале 1121 коробка. Отстаем также в выполнении программы по себестоимости продукции и количеству брака.

Ясно, что мы должны „работнуть“ и здорово для того, чтобы выполнить задание.

Недавно фабрики „Десятый Октябрь“ и „Днепр“ вызвали на соревнование соседний завод гвоздильный „Интернационал“, с которым и заключили социалистический договор. Немедленно приступили к работе. В каждом цеху вывесили доски, где ведется точный учет соревнования, сколько опозданий, сколько человек не вышло на работу по болезням. Так учитывается, кто больше вырабатывает. Правда, есть еще нарекания со стороны некоторой части рабочих и работниц на тех, кто первый взялся за работу энергично; но мы надеемся, что энергичнее за работу возьмутся и эти отсталые рабочие. Срок небольшой: до 1-го октября этого года мы обязуемся выполнить задание.

Лобанова.

Речица, ф-ка „Х Октябрь“.

Не месячник, а повседневная работа.

Вся бригада мастеров подала коллективное заявление с просьбой увеличить им норму выработки от 12 до 20%.

Хотя заверточный цех в поднятии производительности труда, уменьшении брака и улучшении продукции часто зависит от мастеров, которые нередко дают товар невысокого качества и завертчица вынуждена бросать хороший товар в крошки. Но все-же не следует думать, что только это мешает завертчицам выполнять договор. Главная причина — несознательность некоторых работниц, которые забывают, что работают не на частной фабрике, а пролетарской. Сами рабочие должны быть заинтересованы в укреплении фабрики. Ненужная болтовня и галдеж в заверточном мешают работе, снижают производительность труда, отражаются на качестве продукции.

Прогулы в заверточной уменьшились.

А вот бригада в заверточном показала себя примером только в первые дни, а в последнее время она стала забывать, что социалистическое соревнование не месячник, а повседневная продолжительная работа.

Дорская.

Минск, Конфектная ф-ка „Прогресс“.

Помогаем индустриализации страны.

Работницы, рабочие и служащие нашей ф-ки единогласно постановили присоединиться к предложению Ленинградских путиловцев: работать ежегодно 6-го августа, в день религиозного праздника (преображение) и зарплату рабочих за этот день отдать на индустриализацию нашей страны.

Дорская.

Минск, Конфектная ф-ка „Прогресс“.

РАБКОРКИ ПИШУТ...

Только по праздникам выдвигают.

Недавно я присутствовала на заседании фабкома нашей фабрики, где разрешался вопрос о выдвижении. Было выдвинуто шесть товарищей мужчин на административно-хозяйственную работу и в подмастерья. Я задала вопрос, почему не выдвигают работниц в то время, когда у нас на ф-ке 60 проц. женщин. Директор т. Киреев ответил: работницы не справятся с этой работой и притом мы же всегда женщин не можем выдвигать.

Пора покончить с такими мнениями администрации о выдвижении работниц на квалифицированную работу. **Эйдлина.**

Дубровенская мануфактура.
Г. Дубровно, Оршанск. окр.

В культ. работе отстали.

На ф-ке „Двина“ мотальный цех обслуживается женщинами—мастерами и подмастерьями и работает не хуже других цехов. К женщине-мастеру работницы относятся чутко. А вот культ.-массовой работой мы не можем похвалиться. Сами работницы не все стараются развиваться. Некоторые получают журнал „Белрабсялянка“, зачастую не читают его, когда проводятся громкие читки, то статьей из журнала не интересуются, а занимаются сплетнями. Некоторые журнал берут, а платить отказываются, да еще ругань в ход пускают. К таким можно отнести работницу с ватерного цеха Ганченко.

Т.

Ф-ка „Двина“.

Работницы! Организуйте перекличку предприятий по вопросу о дне индустриализации. Пишите в „Белрабсялянку“, что решили рабочие вашей фабрики, завода по этому вопросу.

■■■ ЯК ПРАЦУЮЦЬ НАШЫ ГРАМАДЧЫЦЫ. ■■■

Абралі і забылі.

У саветах раёну мы сёлета маем жанчын: намесьнікам старшыні с/с—10, сябраў прэзыдыумаў—13 чалавек.

Колькасьць не маленькая. Але абралі сялянак у саветы і заспакоіліся нашы ячэйкі і саветы. Гэта ў той час, калі амаль усе грамадчыцы ў складзе саветаў у пяршыню ня ведаюць сваіх абавязкаў.

„У нас зараз пасеўкампанія, вучот аб'ектаў абкладаньня. Некалі з жанчынамі вазіцца"—кажуць вясковыя працаўнікі.

Лошніцкі, местачковы, Навасельскі, Глівенскі і іншыя саветы дагэтуль нават палажэньня аб правох і абавязках савету не прапрацавалі. Аб выніках гэтага нам сказала нарада грамадчыц, на якой прысутнічала 72 жанчыны. Мы толькі позвы разносім і на сходы склікаем, а іншай працы нам ніхто не даручае. Сяляне зварочваюцца толькі да старшыні, а не да сяброў савету—у адзін голас гаварылі грамадчыцы.

— Вучыце нас працаваць, давайце даручэньні, ці стаўце пытаньне аб адкліканьні з складу савету, каб мы не кампраметавалі сябе,—выразна заявілі грамадчыцы.

У спрэчках выказалася 22 чалавекі.

Нарада прыняла такую пастанову: у першых лічбах чэрвеня склікаць нараду жанчын-грамадчыц і дасканальна прапрацаваць палажэньне аб с/с, і надалей рэгулярна зьбірацца на такія нарады.

На працягу чэрвеня і ліпеня, на прэзыдыумах і пленумах с/с жанчыны--сябры сельсавету павінны зрабіць справаздачу аб сваёй рабоце.

Кожная грамадчыца павінна падпісацца на газэту, ці часопісь.

т. Воўк—старшыня Лагойскага РВК.

Жанчынам—сябрам сельсавету ліквідаваць сваю няпісьменнасць. Сельсаветчыкам праверыць, як праводзіцца ў жыцьцё мерапрыемства па павышэньню ўраджаю (аграмінімум). Старшыня сельсавету пачасаў затылак і гаворыць: „мала напісалі — ня выканаем". Нада напомніць т. Мельнікаву, што ў сельсавеце павінен працаваць не адзін старшыня, гэткага права ніхто яму не даваў.

Г. О.

Барысаўскі раён.

Толькі каляктывам палепшым жыцьцё.

Пасьля перавыбараў Райвыканкому прэзыдыум павёў сыстэматычную працу з абранымі жанчынамі ў Саветы. Былі праведзены дзьве раённыя нарады жанчын—сяброў с.-с. З грамадчыцамі былі прапрацаваны пастановы дзевятага зьезду саветаў, што павінны рабіць сябры с.-с. у пасеўную кампанію і па вучоту аб'ектаў абкладаньня, як сябрам с.-с. трэба ўдзельнічаць у адчыненьні ясьляў. Шмат увагі было ўдзелена каляктывізацыі сельскай гаспадаркі.

Сялянка Акуліч з вёскі Сталяры — сябр сельсавету кажа: жанчыны самі часта тармазяць арганізацыю калгасаў. Яны баяцца туды ісьці. Я растлумачвала жанчынам аб выгаднасьці калгасаў. Мы, жанчыны, можам палепшыць сваё жыцьцё толькі праз каляктыўную гаспадарку.

Калгасьніца Юркевіч Юстына кажа: „Я была батрачкай, жыла хужэй ня трэба, цяпер у калгасе ўсе стараемся паляпшаць нашую каляктыўную гаспадарку. У нас цяжарныя жанчыны пашлі ў адпачынак на паўтары месяцы да радоў і пасьля". Я прашу, каб наступную Райнараду жанчын правялі ў нас у калгасу.

Левін Л.

М-ка Клічаў, Бабруйскай акр.

НРАВЫ

Зорич.

(Окончание. Начало см. № 12).

Она театрально повела рукой и хрипло сказала, пуская струю дыма из ноздрей:

Антре.

В задней комнате грузный, широкоплечий мужчина, шумно сопя носом, мыл в углу над умывальником большие, красные, мясистые руки: он не обернулся, когда они вошли, и не поздоровался. По средине комнаты стоял, прикрытый простыней, клеенчатый диван. На столике лежали какие-то зеркала и инструменты; сбоку стояло на полу грязное ведро с прилипшими по стенками сгустками крови. Пахло мылом и лекарствами.

Раздевайтесь, милая!—хрипло сказала знакомая, запирая дверь.

Нагло улыбаясь, она вынула ключ и сунула его в карман. Озираясь тревожно, ничего еще не понимая, но, предчувствуя что-то гадкое и страшное, что сейчас здесь произойдет, девушка испуганно и умоляюще взглянула на мать. Ей стало страшно.

Раздевайся, дрянь, ложись!—сказала, подталкивая ее мать,—ложись, а-то свяжем!

Ложитесь, барышня!—сказал и тучный человек, вытерев руки и накидывая поверх жилетки порванный и грязноватый халат,—не бойтесь, это не больно...

Ее освидетельствовали насильно, и врач установил, что она потеряла невинность.

Мать молча выслушала его, молча уплатила деньги и подтолкнула дрожащую от стыда и страха, всхлипывающую девушку к дверям. Та спустилась по лестнице, пошатываясь и еле передвигая ногами. У нее было такое чувство, точно ее раздели и, вымазав дегтем, голую вытолкнули на улицу, она ощущала на себе общие взгляды, и ей казалось, что все знают о ее несчастьи и позоре, тычут в нее пальцами и хихикают за ее спиной. Она все ниже опускала голову и ускоряла шаги, как-будто ее гнали сквозь строй.

Дома разыгралась безобразная сцена.

Шлюха!—иступленно кричала мать, вытряхивая из шкафа и из сундуков ее вещи на пол,—опозорила родителей, потаскушка, уличная мразь! Чтоб ноги твоей больше в доме не было, иди живи под березой, где на рогожке лежала. Твое счастье, что время не то, я-б тебя на козле по улицам прокатила, я-б из тебя кнутом блуд вывела!

Дочь сидела, всхлипывая и закрыв лицо руками, на табуретке у дверей; худенькие плечи ее вздрагивали, по подбородку катились слезы. Несчастье ошеломило ее, и она не находила в себе сил протестовать и защищаться.

Брат с папироской в зубах, ходивший взад и вперед по комнате, вдруг остановился против нее.

Чего ревешь?—грубо сказал он. Джульетта Гоголевской улицы! Ты хоть скажи кто этот кобель, чтоб морду ему набить!

Это сразу взорвало ее и вывело из того состояния униженной покорности, в котором она находилась. Она знала, что брат не раз поступал с фабричными девченками точно так же, как поступил теперь с нею человек, которому она доверилась. Его грубый тон возмутил ее; он был не лучше ее и не имел никакого права так говорить с нею.

Ты бы помолчал лучше!—сказала она, опуская руки, открыв лицо и пристально глядя ему в глаза,—ты-то сам чистый что ли? Ты комсомолец, а что ты с Катей Силиной сделал? Почему она травиться хотела? Об этом все на заводе знают. Скольких девушек ты в овраг водил?

Он покраснел и на секунду смутился было, но тотчас же сощурился и злобно усмехнулся.

А ты, что, видела? фонарем в овраге тогда светила?

Он мужчина, он себя не теряет, а ты шлюха!—взвизгнула мать,—за него каждая пойдет, а тебя кто теперь возьмет, рваную? Ты не фыркай, тебя брат спрашивает—говори!

Ничего я не скажу, оставьте вы меня ради бога, душу выворачиваете!

Нет, врешь скажешь!—закричал тогда, побагровев и начиная дышать тяжело, отец и стукнул кулаком по столу,—скажешь, а то косу оборву!

Ну и рвите! Вы коммунист, вам стыдно...

Вон!

Он подскочил и, с силой рванув ее с табурета, вышвырнул на крыльцо за дверь. Она упала, катясь по ступенькам и рассекая о железные оковки лицо. Вслед ей вылетел и шлепнулся в грязь узел с ее вещами. Из окон дворового флигеля с любопытством выглядывали соседи. Она поднялась, взяла узел и побрела, горбясь и спотыкаясь, со двора...

Первый день она провела в семье у подруги, которой обо всем рассказала ночью, улегшись с ней в одной кровати, и заливая подушку слезами. Подруга пожалела ее, поплакала вместе с ней

и обещала никому ничего не говорить, но не утерпела и на утро сказала матери. Мать выслушала ее, строго поджала губы и, пройдя в кухню, где девушка умывалась под краном, сказала:

Вот что, милая, у меня семейный дом, а не заведение. У меня дочь на выданьи. Поищите себе угол в другом месте.

Она перешла к другой подруге и жила там три дня; на четвертый подруга сказала, не глядя ей в глаза, что к ним из деревни приезжают родные и дальше оставаться здесь ей не удобно. Она ушла и отсюда и стала переходить из дома в дом, мучаясь оскорбле-

"...повторяя знакомые заученные слова о дороге, которую нужно открыть женщине.

ниями и той презрительной и высокомерной жалостью, с какою начинали относиться к ней все, кому доводилось узнать о ее несчастьи. Теперь уже, действительно, на фабрике тыкали в нее пальцами и шептались за ее спиной. Для нее стало мучительным показываться на людях, и, едва кончив работу, она закоулками уходила за город и до глубокой ночи бродила в глухих и мрачных оврагах, где выли бездомные и одичалые собаки.

Через неделю ее неожиданно вызвали к начальнику местного уголовного розыска.

Ваш папаша,—сказал, пригласив ее сесть и запирая дверь, начальник,—ваш папаша попросил меня выяснить обстоятельства этого... этой вашей истории. Частным образом, так сказать, как партиец партийца. Так вот, барышня, бросьте ломаться и говорите прямо, чья это работа.

Вы не имеете права!—сказала она,—я буду жаловаться.

Но, но!—строго сказал он,—ты, брат, не того! В холодную захотелось?

Он мучил ее около двух часов, бесцеремонно копаясь во всех мучительных для нее интимных подробностях дела, и отпустил ее, ничего не добившись толком, скверно выругавшись и пообещав на прощанье так-ли иначе взять ее „на пистолет".

Скоро случайно узнала, что комсомолец, который бросил ее, сошелся уже с другой девушкой, с которой бок-о-бок она работала на фабрике около двух лет. Они были в хороших отношениях, и она решила пойти поговорить с ней, обо всем рассказать ей. Та усмехнулась и сказала:

— Ну, и что же? Он мужчина, а не монах. Тебя бросил, а меня не бросит. Значит, удержать не умела, сама себя и вини.

Тогда смутно чувствуя какую-то общественную уродливость, элементы какого-то морального разложения во всех этих поступках и разговорах, она пошла к секретарю партийной заводской ячейки. Тот выслушал ее и пожал плечами.

— Ну, так чего же ты, собственно, хочешь? Будет ребенок, заставим платить алименты. А если все впустую кончилось, по партийной линии тут делать нечего. Партия не может копаться в грязном белье.

— Что-же, значит, так и должны комсомольцы поступать, так и хорошо, значит?

— Об этом в уставе не говорится. Да ведь он силой тебя и не волок? Зачем далась? Сама далась, сама и виновата, не маленькая.

Она ничего не нашла ответить и ушла, отчетливо ощущая глубокую фальшь и неправду в его словах, но не умея этого выразить.

Слухи о том, что с нею случилось, поползли по городу, и ее история получила широкую огласку. Скоро отца ее и брата вызвал к себе секретарь городского партийного комитета.

— Что же вы,—с упреком сказал он,—оба партийцы, передовая семья, а дореформенные времена возрождаете? Зачем выгнали ее из дому?

— Она, шлюха!—угрюмо сказал отец,—всю нашу фамилию опозорила.

— С ребятами под кустами валяется—подтвердил брат.

— А ты там не лежал?

— Я, другое дело.

— Чего другое? Смотри, мы на твои похождения сквозь пальцы глядели, но придется к случаю,—есть о чем тебе в книжку вписать. Моралист нашелся! Почему тебе можно, а ей нельзя?

— Она-ж девица, — сказал отец,—она должна себя сохранять.

— А сынок, значит, пусть щелкает направо и налево? Так ведь он же таких вот, как она, и калечит. Эх, ты! Постыдился бы, ведь сознательный рабочий. Пожалеть надо человека.

— Если партия прикажет, я ее возьму,—хмуро сказал отец,—я от партии не отступник. Но косы я ей оборву. Уж тут не запретите.

— Там посмотрим, оборвешь или нет.

— Смотреть нечего, оборву.

— Ладно, еще поговорим. Стало быть, найдешь ее и возьмешь домой.

— Я с ней жить не буду,— сказал брат,—тогда я уйду.

— Ну и уходи, и из комсомола уйдешь.

— Чего же вы мне грозите? Почему вы тому не грозите, кто ее общарапал?

— И ему попало.

— Что ему попало? Он по заводу петухом ходит, ребятам подробности рассказывает, где у нее мягко, а ребята облизываются.

— „Вот, говорят, дошлый парень, он нигде не упустит, где подержаться можно". Герой сволочь! Вызвали потом к вам сюда, хотели на вид поставить, а он говорит: „Что-ж, что комсомолец, и комсомольцу тоже хочется". Тогда все стали смеяться, и он чистый вышел. Нас срамите, а сами тоже хороши!

— Ну, ну, ты того...—смутившись сказал секретарь,—кончен разговор.

Вернуться домой девушка отказалась: она сняла комнатушку в пригороде у одинокой старухи-бобылки и замуровалась там, как сурок в норе. Она выходила только на работу, избегая встречаться и разговаривать с людьми, и целыми вечерами лежала, не зажигая света и кутаясь в платок на кровати. Старуха слышала часто, как она плакала, тихонько зарываясь в подушку, и стонала во сне.

Постепенно история стала забываться, однако, и ее горе потеряло первоначальную остроту; жизненный инстинкт брал свое, ее потянуло к свету, к солнцу, на улицу, к людям.

В первый раз когда она рыскнула показаться в новом огромном, только-что отстроенном заводском клубе—там стоял доклад о новом быте и шла оживленная горячая дискуссия. Голос, звучавший с эстрады, показался ей знакомым; она протиснулась ближе и вздрогнула, увидев человека, причинившего ей столько страданий. Он говорил о культурности в быту, о том, насколько хорошо ежедневно чистить зубы, регулярно менять белье и мыться до пояса по утрам—и находил, что с этого надо начинать переустраивать жизнь. Он был красив, говорил легко и уверенно, и девушки улыбались ему с мест. Потом выступило еще несколько человек, и вслед за ними на эстраду вышла мать и привычно стала говорить о старых предрассудках и повторять знакомые, заученные слова о дороге, которую надо открыть женщине.

В середине ее речи человек, сидевший в президиуме справа от председателя, нагнувшись к нему, сказал шопотом:

— Это, ведь, кажется, та самая, помнишь? Зачем ее выпустили? Неловко,—ведь все знают.

— Ну, забыли уже,—равнодушно сказал председатель,—чорт с ней, пусть говорит.

И мать говорила, и ей аплодировали шумно, и художник, как всегда, зарисовал ее для газеты...

Примечание. Перепечатано из журнала „Прожектор" № 24.

Арганізуем дапамогу бяднячкам у жніво.

Набліжаецца час уборкі ўраджаю. Перад усімі грамадзкімі арганізацыямі і працоўным сялянствам стаіць задача—як мага хутчэй убраць яго. Прапусьціш дарагі час—глядзіш—зярно высыпалася, а часам на полі засталося гніць. Гэтага ні ў якім разе нельга дапусьціць. Мы павінны даражыць кожным пудам хлеба. Сваечасовая ўборка дасьць таксама магчымасьць сваечасова абсеяцца на зіму.

Вельмі важна дапамагчы бядняцкім гаспадаркам, удовам, сем'ям чырвонаармейцаў, інвалідаў, асабліва грамадзянскай вайны, сваечасова ўбраць ураджай. Дэлегацкія сходы, жаночы актыў, сельсаветчыцы і наогул батрацка-бядняцкая і серадняцкая жаночая маса павінна прасачыць за тым, каб Камітэт Узаемадапамогі арганізаваў дапамогу бядняцкім гаспадаркам.

Камітэту трэба арганізаваць уборачныя дружыны з сяброў КСУ, партыйцаў, комсамольцаў, дэлегатаў і інш.

Камітэт павінен сваечасова забясьпечыцца ўсімі сродкамі для збору ўраджаю: уборачнымі машынамі, канямі і іншымі прыладамі.

З свайго боку бяднячка і сераднячка могуць аказаць дапамогу ў збору ўраджаю: арганізаваць талоку, гуртом выйсьці на поле і за якія-небудзь некалькі гадзін можна ўбраць альбо зьвезьці ўраджай; для гэтага можна арганізаваць і нядзельнік.

Дапамагаючы ўдаве, бяднячцы, сям'е чырвонаармейца ўбраць ураджай, мы вызвалім іх ад неабходнасьці пакланіцца кулаку; кулацкая ласка вядома. За гэту дапамогу бяднячка будзе гнуць сьпіну на кулацкай паласе; узімку не адну ночку будзе сьляпіць вочы над кудзельлю кулачыхі.

Дапамагаючы арганізована беднаце, мы вызваляем яе ад сувязі, ад уплыву кулацкага.

Дэлегацкія сходы, жаночы актыў павінны быць у першых радох арганізатараў уборкі ўраджаю. Гэта пытаньне трэба дэлегаткам загадзя абгаварыць на сваіх сходах, заслухаць даклад Камітэту Узаемадапамогі: як ён падрыхтаван да збору ўраджаю, абгаварыць, чым жаночы актыў можа дапамагчы Камітэту.

Увага зь
Юных Ленінца

Камуністычнае выхаваньне зьмены—справа усей савецкай рам

Усебеларускі зьлёт піанэраў будзе праходзіць у Менску, у жніўні месяцы. Зьлёт павінен будзе падняць палітычную актыўнасьць піанэраў, праверыць удзел дзяцей у сацыялістычным будаўніцтве, уцягнуць у рады піанэраў новыя тысячы дзяцей працоўных і прыцягнуць увагу шырокіх працоўных мас да справы камуністычнага выхаваньня дзяцей.

Пяцьсот дзяцей рабочых і сялян упяршыню зьбяруцца на Ўсебеларускі зьлёт. Зьлёт ня толькі праверыць работу піанэр-арганізацыі, а будзе адначасова смотрам таго, што зроблена для камуністычнага выхаваньня дзяцей нашай партыяй, камсамолам, дзяржаўнымі ворганамі, прафсаюзамі. Прадстаўнікі 79 з паловаю тысяч, арганізаваных у 2.065 піанэр-атрадаў, дзяцей рабочых і працоўных сялян Беларусі на зьлёце заслухаюць справаздачу нашай грамадзкасьці аб тым, што ёю зроблена для палепшаньня навучаньня ў школах, для большага ахопу школаю батрацка-бедняцкай дзетвары, дапамогі ў арганізацыі лягэроў, пляцовак, дзіцячых клюбаў, рабочых пакояў, гарачых сьнеданьняў у школе.

Зьлёт павінен быць разгортваньнем вялікага паходу за дзяцей. Мы часта много говорым аб дзецях, але мала робім. Трэба перайсьці ад слоў да справы.

Вось чаму работніцы, сялянкі і ўсе працоўныя жанчыны павінны прыняць самы актыўны удзел у падрыхтоўцы да піанэрскага зьлёту. Трэба на дэлегацкім і агульным жаночым сходзе заслухаць даклады Бюро юных піанэраў, правадыроў атрадаў, аддзелу нарасьветы, каператыўных і прафэсыянальных арганізацый; даведацца, як гэтыя арганізацыі выхоўваюць і абслугоўваюць дзяцей; унесьці свае прапановы аб тым, як палепшыць работу піанэр-атраду, школ, дзіцячых ясьляў, пляцовак і інш.

Неабходна, праверыць, як самі працоўныя жанчыны дапамагаюць у выхаваньні нашай зьмены. Ёсьць многа выпадкаў, калі работніцы і сялянкі-маткі зусім ня цікавяцца працай школы, наведваюць яе толькі па выкліку загадчыка; ніколі ня бываюць і зусім ня ведаюць, што робяць дзеці ў піанэр-атрадзе ці клюбе.

Бываюць выпадкі калі нават у вялікіх рабочых клюбах дзецям ня толькі не адводзяць асобных пакояў, але нават гоняць іх з сянец, дзе дзеці туляюцца, каб праводзіць сваю працу. Такое зьявішча нецярпіма. У кожным клюбе, хаце-чытальне, павінна быць адведзена месца, дзе-б піанэры і наогул дзеці працоўных маглі працаваць, набываць веды. Гэта адцягне дзяцей ад вуліцы, дзе часьцяком яны, ня маючы прытулку, вучацца хуліганіць.

Трэба дамагацца працоўнага выхаваньня дзяцей у школе, каб дзеці вучыліся там ня толькі пісьменнасьці. Працоўныя жанчыны павінны першымі выказацца за дабраахвотныя адлікі, адпрацоўку некалькі гадзін — у карысьць арганізацыі гэтых майстэрань, дзіцячых клюбаў, пакояў і іншыя.

Цяперашняя падрыхтоўка да зьлёту павінна па-

Тав. Хацкевіч сярод піанэраў у лягэры.

У карысьць дет. дома.

У Быхаве дэлегацкі актыў апрацаваў каляктыўны гарод.

Увесь ураджай пойдзе ў карысьць детдома. Узяліся за працу 12 дэлегатак пры дапамозе агранома, садавода і жанарганізатара. Угнаеньне і насеньне раздабылі і арганізована працуем на агародзе: полем, абкапываем, дагледжваем добра.

Камсамольцы ўзяліся таксама працаваць, дык на іх гародзе ўсход так травой зарос, што за ёй нічога ня відаць.

Кілессо.

Взяли шефство над детьми революционерами.

Недавно в Гомель прибыли двое мальчиков 15 и 12 лет— дети румынского революционера

...ЛЁТУ ...АЎ

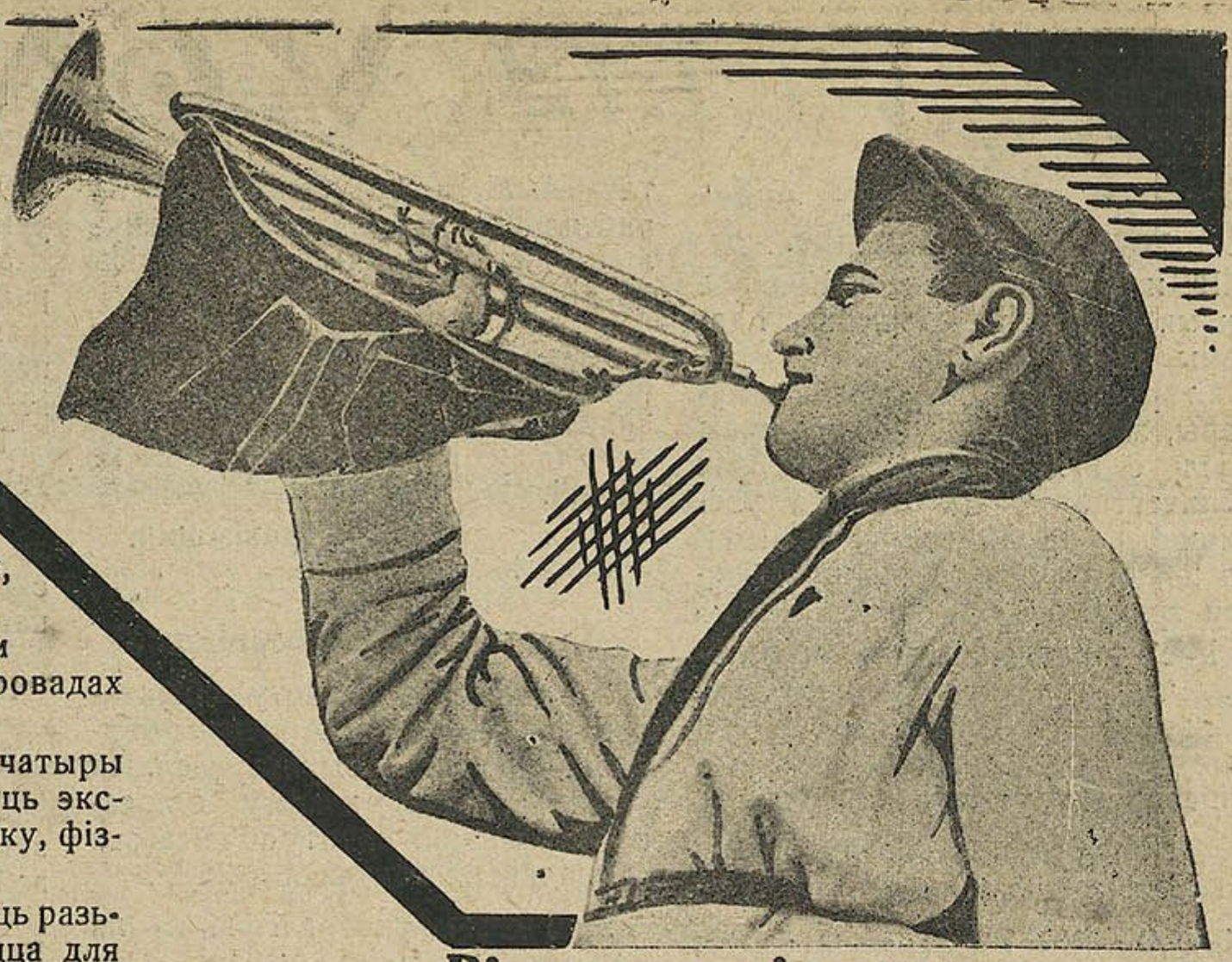

...й рамадзкасьці.

...анец тэй няўважлівасьці да дзяцей, ...ракалася дагэтуль.

...цам, сялянкам і ўсім працоўным ... неабходна прыняць удзел у провадах ...на зьлёт.

...рускі зьлёт піанэраў працягнецца чатыры ...ты час удзельнікі зьлёту правядуць экс... буйнейшыя прадпрыемствы Менску, фіз...ія і іншыя спаборніцтвы.

...ы, прыяжджаючыя на зьлёты, будуць разь...па кватэрам рабочых. Гэта робіцца для ...даць магчымасьць піанэрам яшчэ бліжэй ...з жыцьцём, працай на прадпрыемстве ... у сацыялістычным будаўніцтве рабочага, ... растлумачыць рабочым аб задачах піа...зацыі і зьлёту.

...таварыскі прыём піанэраў у рабочай сям'і ... ад жанчыны. Таму да зьлёту трэба рых...к да сьвята „Чырвоных гальштукаў". ... рабочай сям'і піанэр павінен сустрэць ... прыём і ўмовы, у якіх бы ён адчуваў ...і як дома.

... Саюз будуе сацыялізм. Патрэбна вялікая ...рыхтоўцы камуністычных рэзэрваў, якія ...рацягваць справу гэтага вялікага будаў...

...ныя жанчыны, больш увагі да справы ...ня новага чалавека.

Вітаньне піанэрам.

Вітае зьмену
Ліпеньскае сонца,
Каскады променьняў
Асмуглы песьцяць твар.
Вясна ў вачох
І радасьці бясконца—
На піанэрскі зьлёт
Сьпяшае дзетвара...
Таварыш, друг—
Работніца, сялянка!
У кожнай сьвята сёньня
на душы:
На аксамітнай
Сонечнай палянцы
Магутнай сілаю
Іскрацца галасы.

З чым параўнаць?
Яны не параўнальны,
То краскі лепшыя
Цудоўных мігаў—дзён,
То лепшы дар жыцьця,
Жывое парываньне,
То гарту мужнага
Квяцістых крозаў—плён.
Каскады променьняў
Вітаюць нашу зьмеву
— Будаўнікоў і творцаў
Новых Дзён.
Дык дружна строймася
ў зьвеньні
Насустрач ім хутчэй ідзём!

З. Бандарына.

...Ивануши, замученного румын...ими палачами. Эти мальчики ...дут жить в Авиобригаде, а ...ша женская ячейка МОПР'а ...линейного района приняла над ...ми шефство.

Теперь яч. МОПР'а домашних ...зяек занята изысканием средств ... воспитание этих детей. Жен...ины постановили: каждой вно...ть ежемесячно не менее 10 коп. ...ожно и больше по желанию), ...к как ячейка теперь 350 чле...в, то мы надеемся с нашей за...чей справиться; кроме того, ...дут изыскиваться средства пу...м устройства вечеров, лоте...й и пр.

Дети т. Ивануши давали слово ...ть верными борцами за рево...оцию.

Тюфяева.

Гомель.

Быхаўскія сялянкі апрацавалі каляктыўны гарод у карысьць дзіцячага сада.

КАК ЖИВЕМ, ЧТО ДЕЛАЕМ

Крепнем потому, что работаем в коллективе.

В нашей коммуне „Красное Знамя“ в 1924 г. было всего 24 коровы, 13 лошадей.

Старательно работали коммунары, за то хозяйство коммуны росло с каждым годом. Сейчас количество рогатого скота увеличилось на 50 голов, лошадей на 24, выстроены дома, приобретен трактор.

Растет коллек. хозяйство потому, что коллективом работаем. Только в коллективах мы сумеем быстрее поднимать сельское хозяйство и улучшать наш быт.

Коммунарка **Х. Гавриленко.**

Городокский р-н.

Падпісаліся і чытаць будзем.

Вёска Кожанавічы хоць і мяжуецца з раённым асяродкам, але адсталая, някультурная вёска.

Пагутарылі мы з сялянамі, растлумачылі ім аб часопісі „Белрабсялянка“—жанчыны адгукнуліся—унеслі грошы на часопісь 15 асоб.

Тут-жа пастанавілі вылучыць настаўніка, ці наогул больш адукаванага чалавека, які-б рэгулярна хадзіў і абучаў іх пісьменнасьці.

Трахімовіч.

Жыткавіцкі раён.

Далі адпор заможнікам.

У кампаніі па вучоту аб'ектавага абкладаньня жанчыны-бяднячкі прымалі актыўны удзел. Па нашаму Цяцерынскаму сельсавету кампанія вучоту аб'ектавага абкладаньня пачалася з 25/V.

Калі разьмяркоўвалі скідку па падатку, заможнікі крычалі: „Трэба вызваліць ад падатку сёлета толькі тых, хто летась быў не вызвалены“. Гэта казаў прадстаўнік заможнікаў в. Глубокага, Будкевіч Пархвен, а яго сябры на ўсю хату крычалі: „Правільна“!

У вёсцы Храпых Данілаў Дарахвей сын урадніка былога кажа: У нас усе роўныя, а гультаёў некалькі ёсьць, дык іх вызваляць ні ў якім разе нельга.

Тыя-ж крыкуны торкалі сябе ў сьпіс вызваленых ад падатку.

Але-ж беднота арганізавана дала адпор спробам заможнікаў скарыстаць палёгку, якую савецкая ўлада дае беднаце.

Т. К.

Цяцерынскі с.-с.

Маем вайсковыя веды.

У вайскова-санітарны гурток запісалася 28 жанчын. Гурток займаўся адзін раз у тыдзень. Кіраваў доктар Левін і старшыня Райасо Богдановіч.

Зараз гурток арганізован у вайскова-санітарную дружыну.

Рубахін.

Сьвіслач, Бабр. акр.

ЧАГО БЫЦЬ НЕ ПАВІННА.

Бойкі, п'янства і ўсякае паганства.

Ніякай антырэлігійнай працы не вядзецца ў в. Скураты. Жанчыны-актывісткі і рады-б працаваць, але ня маюць ніякага накірунку. Шаптухам і знахарам ніхто ня перашкаджае запужваць сялянак.

Тройца прайшла ў бойках і п'янстве. Нават некаторыя камсамольцы самі хадзілі п'яныя.

Усей культурнай працы у нас—гэта чытка „Белрабсялянкі“.

Трэба каб камсамольская ячэйка і іншыя арганізацыі дапамаглі наладзіць працу ў в. Скураты.

Сялянка **Ф. П.**

Ганьба такім настаўнікам.

Настаўнік Дукорскай 7-годкі Рубан за парадамі па сельскай гаспадарцы ходзіць не к аграному, а к папу. Гэта было не адзін раз.

Ня месца такім настаўнікам у школе. Якія з іх тады „выхаваўцы“ моладзі.

Вучань.

Рудзенск.

Шэфы, дзе вы?

Шэфы Рудзенскага с.-с. забыліся аб падшэфнай вёсцы. Ніякай працы ня вядуць і ўжо 2 месяцы ня былі ў Рудзенску.

Хто іх разбудзіць? **Ч.**

Трэба зьнішчыць таўхатню.

Пры атрыманьні тавараў у Рудзенскім Спажыўтаварыстве заўсёды таўхатня. Людзі стаяць цэцымі днямі. Трэба над гэтым пытаньнем задумацца праўленьню і ўстанавіць чаргу.

Ведаючы.

Рудзенск.

Лён топчуць.

Сяляне в. Горкі, Магілеўскай акр., пасеялі лён і папары, каля ярыны, бо там зямля добра ўгноена.

Дэлегаткі гэтай вёскі: Тарасева Ганна, Дзюўбанава Дунька, Парсоўскач Ганна, Андрэянка Вольга падгавораць другіх дзяўчын і, калі пасуць раніцай кароў, ідуць таптаць льны. Топчуць і яшчэ зьдзеквацца.

Савецкая ўлада імкнецца расшырыць пасяўную плошчу, а нашы дэлегаткі замест дапамогі шкодзяць гэтай справе.

Знаючы.

Крысы общественное добро грызут.

Кончанская кооперация помещается в амбаре. Нет окон, пыльно, грязно. Крысы поели мануфактуру и муку. Кооперативная комиссия и не думает за дело браться.

Мария Жуланова.

Городокский р-н.

Растлумачце жанчынам працаваць якім чынам.

Сярод нашых жанчын ніякай працы не праводзіцца, хоць вёска наша на адлегласьці 3-х вёрст ад раёну. Дэлегатак абралі гадоў тры таму назад, яны ўжо забыліся, што дэлегаткамі зьяўляюцца.

„Свой“.

В. Кругі, Аршан. акр.

У наступным нумары будзе надрукавана, што зроблена па допісам рабселькорак.

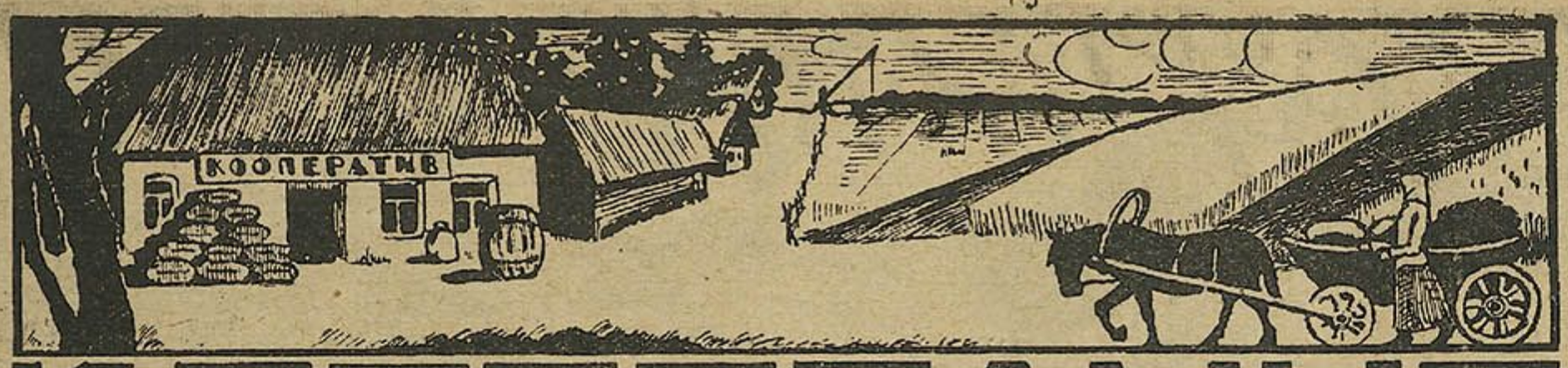

КООПЕРАЦЫЯ

Праз кааперацыю — палепшым жывёлагадоўлю.

На асноўныя прадукты жывёлаводзтва: малочныя (малако, сыр, масла, сьмятану, тварог) і мясныя (мяса, сьвініну, сала, птушку, яйкі) ёсьць вялікі попыт і добрыя цэны, а таму жывёлагадоўля ў сельскай гаспадарцы павінна заняць вялікае мейсца.

Што трэба рабіць, каб палепшыць нашу буйную рагатую жывёлу, сьвіней і птушку.

Трэба лепш гадаваць і ўтрымоўваць, лепш карміць.

У тых умовах, у якіх у нас гадуецца жывёла, чакаць ад яе прыбытку нельга.

Каровы ўтрымоўваюцца ў халодных, цёмных і брудных хлявох. Зімою жывёла траціць шмат свайго ўнутранага цяпла, каб сагрэцца ў халодным хляве. Каб падтрымаць страты арганізму на саграваньне, трэба жывёлу больш карміць. А мы ведаем, што ў пераважнай большасьці сялянскіх гаспадарак, асабліва бядняцкіх, корму не хапае, да і тый, які ёсьць, ня вельмі спажыўны, а таму жывёла за зіму худзее, дае менш малака і горшай якасьці, таксама ад бруду, цемнаты і холаду жывёла часта хварэе, што дрэнна адбіваецца ня толькі на яе прадукцыйнасьці, але і на якасьці прыплоду.

Вось чаму трэба трымаць жывёлу (буйнае рагатае быдла, сьвіней, птушку) у цёплых, сьветлых, чыстых і сухіх памяшканьнях.

Жывёлу трэба карміць па нормах; нельга перакарміваць, бо перакормленая карова, птушка пачынае жырэць і спыняе даваць малако і нясьці яйкі. Трэба ведаць колькі задаваць корму і калі.

Мы ведаем, што карова падвышае сваю ўдойнасьць у два разы, калі нават толькі на працягу 10 дзён зьмяніць кармавы ражым, г. зн., харчаваць пэўнымі кармамі па пэўных нормах і ў вызначаны час.

Цяпер наконт кармоў. Кармоў у нас наогул не хапае, ёсьць тякія гаспадаркі, у якіх не хапае на палову, а то і больш кармоў. Пагэтаму трэба пашырыць пасеў кармавых расьлін.

У першую чаргу трэба паляпшаць сенажаці*), уводзіць пасеў кармавых траў, засяваць кораньплоды. Трэба забясьпечыць жывёлу макухай і высяўкамі і інш.

---

*) Чытайце лістоўку „як палепшыць сенажаць", выданую НКЗ і Беларускім Саюзам малочна-жывёлагадоўчай каапэрацыі, яна разаслана па ўсіх малочных т-вах і хатах-чытальнях.

Толькі праз вытворчую кааперацыю можна палепшыць жывёлаводную гаспадарку. А таму трэба ўваходзіць у малочна-жывёлагадоўчыя т-вы. Такіх таварыстваў у нас па БССР зараз налічваецца звыш 400 з 5.000 сялянскіх гаспадарак.

Наша жывёлагадоўля павінна мець малочны напрамак, так як малочная гаспадарка, правільна пастаўленая, вельмі хутка падвышае прыбытковасьць сялянскай гаспадаркі і дапамагае ўзьняцьцю прадукцыйнасьці буйнай рагатай жывёлы.

Вось чаму малочна-жывёлагадоўчая кааперацыя ўдзяляе значную ўвагу перапрацоўцы малочных прадуктаў.

Малочна-жывёлагадоўчае т-ва арганізоўвае зьліўныя і сьліўкаў-аддзяліцельныя пункты і будуе масла-сыраробныя заводы. Збываючы ў т-вы малако, кожная кааперараваная гаспадарка атрымоўвае за яго рэгулярна грошы, атрымоўвае канцэнтраваныя кармы, якія падвышаюць колькасьць, якасьць і тлушч малака. Т-вы арганізоўваюць злучныя пункты з лепшымі вытворнікамі, каб палепшыць жывёлу. Т-вы будуць дапамагаць атрымоўваць на льготных умовах крэдыт *) на пабудову і прыстасаваньне цёплых і сьветлых хлявоў, сьвінарнікаў, птушатнікаў. Т-вы будуць дапамагаць атрымоўваць насеньне кармавых траў і кораньплодаў. Пры т-вах будуць кантроль-асістэнты, якія будуць сачыць за гадоўляй жывёлы, за яе ўтрыманьнем, харчаваньнем і г. д.

Т-вы будуць вясьці збыт усіх прадуктаў жывёлагадоўлі і задавальняць кааперараныя гаспадаркі тымі рэчамі, якія патрэбны для вядзеньня і палепшаньня жывёлаводнай, малочнай і птушніцкай гаспадаркі.

Т-вы будуць весьці культурна-асьветную работу сярод пайшчыкаў.

А якую-ж ролю павінна адыграць сялянка ў разьвіцьці і палепшаньні ня толькі свае гаспадаркі, але ў разьвіцьці і палепшаньні малочна-жывёлагадоўчай кааперацыі.

Зразумела, што сялянка, якая ў значнай ступені ўдзельнічае сваей працай у гаспадарцы наогул, а ў гадоўлі жывёлы амаль выключна, павінна прыняць самы актыўны і шчыры ўдзел у рабоце малочна-жывёлагадоўчых таварыстваў.

(Працяг будзе).

---

*) Ёсьць пастанова Ўраду СССР аб доўгатэрміновым крэдыце на дравясіну для пабудовы цёплых хлявоў.

Чырвоны абоз

(*Апавяданьне Галкі*).

Ціхон першым голас падаў за чырвоны абоз. Як ён адважыўся гаварыць перад усім сходам—ён і сам пасьля доўга таго не ўяўляў. Памятаў толькі Ціхон, як моцна сьціскаў дудкаю скручаную газэціну, якую надысь ён зьлямзіў у раёне, калі быў на батрацкай канфэрэнцыі.

На вясковым сходзе гэта была яго першая прамова. З няпрывычкі паскорана калацілася сэрца, ня зусім складна вязаліся словы, крыху нэрвова сьціскаўся кулак, а ў ім—газэціна.

„Во, гэта выручыць, не падвядзе—ўнутраны голас падбухторваў Ціхона. Калі заблытаюся, ня здолею давесьці,— прачытаю друкаванае".

— Які там абоз, чаму менавіта скопам трэба везьці?—абазваўся нехта.

— Абоз, я-ж кажу—хлебны, а чаму гуртом везьці — я зараз прачытаю.

Ціхон пасунуў бліжэй лямпу, разгарнуў газэтную дудку і, ледзь разьбіраючы зацертыя потнымі рукамі літары, прачытаў, што Падгорышча на дзевятнаццаці хурманках адвезла хлеб у каператыў.

Далейшую чытанку заглушылі галасы.

— Няхай вязуць і дваццаты воз. Нам ад дурняў ня вучыцца—басіў Ігнат.

— Я сама сабе гаспадыня, каму захочу, таму і прадам. Каперацыя, падумаеш! Я на рынку даражэй вазьму, чым у тваім хвалёным каператыве—бурчэла Настуля.

— Эт, знайшлі каго слухаць—блазьнюка, галайстру. Час дамоў. Мне пакуль задыбаеш да хутара. Хадзем хлопцы —гукнуў Гарась.

— Ідзі сабе, скацеркаю дарога. І без цябе вырашым. Дык як дзядзькі?—запытаў Ціхон.

Сход сьціх. Спыніўся на паўдарозе, сярод хаты і Гарась, убачыўшы, што людзі не расходзяцца.

— Прыстаў бы смала. Адкуль ты ўзяўся такі разумны? „Павязем, павязем". Што-ж ты павяжеш, багата намалаціў сёлета. Мо на чаране печы насеяў.

Хтось зарагатаў.

Ціхона зачапіла насьмешка Гарася. Ён зараз успомніў, што сапраўды няма чаго везьці. Але сказаць „павязем" мацней як „вязіце". Ціхон абвёў вачыма людзей, нібы чакаючы хто-б яго падтрымаў. Яго вочы спыніліся на мацеры. Тэкля стаяла каля самага вушака, паглядала на сына. Як ніколі Ціхону захацелася перамагчы.

— Твае малаціў, зарабіў у цябе, а зараз—павязу, здам каператыву—выразна адказаў Гарасіму Ціхон. Так, мама?

— Павезьці не павязем—каня няма; ад людзей таксама не адстанем. На суседзкім вазу адашлём, што маем,—адказала Тэкля.

Такога адказу ніхто не чакаў. Вёска ведала, што хлапец з маткаю жыве з мазаля: заробяць—зьядзяць. А тут на тебе—знайшоўся хлеб, каб у каператыў здаваць.

Далей крыць было нечым. Неспадзеваны адказ Ціхона выбіў грунт з-пад ног Гарася. Ігнат не здаваўся. Ён падштурхнуў жонку Гарася—Лісавету, нешта шапнуў ей на вуха. Тая раптам запытала.

— А чаму-ж гуртом трэба везьці, а не паасобку кожнаму?

„Вось, каб Алекса сюды — падумаў Ціхон—тая-б давяла".

А ў голас адказаў.—Ня мы першыя. Возяць людзі. У мяне тут напісана, дайце прачытаем.

— Дык ты вось як, вязеш і сам ня ведаеш куды. Досыць байкі слухаць, хадзем дамоў.

Людзі пачалі расходзіцца.

* * *

Хут-ко-да-моў, хут-ко-да-моў—выбіваюць калёсы цягніка. Бягуць удаль слупы, загоны, дрэвы.

— Раз, два, тры, чатыры, пяць—лічыць Алекса, паглядаючы ў вакно. І заўсёды на пятым разе прамільгне новы слух. Усе яны аднолькавыя, шэрыя, з белымі кухлямі, дванаццацьцю драцяных нітак злучаны між сабою. Але чамусьці хочацца глядзець мэханічна лічыць слупы, любавацца прасторам, які так хванаберыста пакручваецца загонамі.

Алекса і рада, што прасторы так шпарка бягуць. Паўгода... Гэта-ж трэба, паўгода ня быць у вёсцы, у якой радзілася, неразлучна пражыла 31 год.

Абралі яе на раённы зьезд, там на акруговы. А тут—абралі ў склад Акрвыканкому.

— Ну што-ж, абралі—дык абралі—думала Алекса пасьля зьезду, сабралася з усей дэлегацыяй і—дамоў.

Але ўрэшце паперку прыслалі, у якой з вялікім зьдзіўленьнем Алекса прачытала, што яе як сябра Акрвыканкому адклікаюць на сталую працу ў вакругу. Боязна было спачатку, але паехала.

— Што-ж я буду рабіць тут?—запытала. — Сярпом то я ўмею ўладаць, а вось да алоўку нязвычна рука.

А нам як раз трэба такія, хто дружыць з сярпом. Не хвалюйцеся, т. Паддубава. У савеце

працавалі, зразумееце і гэту працу, а мы дапаможам.

Мабыць так і трэба—падумала Алекса. Абралі ж людзі, і засталася працаваць у горадзе. Час-ад-часу яна бачылася з землякамі—прыязджалі па справам.

— Ну, як жывеце? Ці часта бываюць з савету, як дзялілі насеньне, хто крэдыт атрымаў, як з прырэзкамі?—цікавілася Алекса і тут-ж дадавала:—Ці паздаравела дзяўчынка Міхаліна? Зьмі-цер ажаніўся з Гэляй?

— Вядома як жывем, як у лесе блудзім. Ніхто толкам не раскажа аб тым, што робіцца, аб парадках. Сходы раз ў паўгода бываюць і то—што там скажа Гарась з Ігнатам—тое і будзе. Іх ціхенька клянуць, а ўвочы супраць ніхто ня ідзе.

— А чаго вы іх слухаеце, ці яны-ж на вас дбаюць!—гаварыла Алекса.

— Як-жа супраць ісьці? А жаць, касіць, малаціць да каго пойдзеш; каня, плуга хто пазычыць, хлеба ўвясну хто дасьць?

Так гаварылі сяляне. Алекса ведала, што словам тут справу не пераробіш. Вёска Ракітаўка далёка адкінута ад раёну і нават савету. Сходы беднаты тут праводзяцца толькі перад перавыбарамі савету, таму беднота не арганізавана, гуртом ня выступіць супраць заможнікаў, а ў адзінку кожны ня хоча ворага нажываць. Зараз, гледзячы ў вакно вагона, Алекса ўспамінала ўсё гэта, вяўляла сваю вёску, мяркавала як будзе гутарыць з беднатою.

А як прыме мяне вёска?—задавала яна сама сабе пытаньне. Ужо паўгода ня была.

Зароў гудок паравозу. Мінулі рэчку, у вакне мазнуліся жоўтыя будынкі станцыі.

Да вёскі 12 кілёмэтраў.

— Алекса Пятроўна, як маецеся. Не ганьбуйце маёю хурманкаю, сядайце давязу—увіваўся хурман Васіль.—Сядай і ты Платон!

Закульгалі па няроўнай дарозе. Падкідаючы зады, коні імчаліся ў Ракітаўку.

— Нішто зарабляеце?

— Дзе там! Падарожнікаў мала, аўёс дарагі, ды і ня кожнага разу ехаць прыходзіцца. Учора на сходзе прасядзелі да пеўняў.

— Аб чым сход быў?—запытала Алекса.

— Аб розным гаварылі, а пасьля...Ну, і дзівак гэты Ціхон. Недзе вычытаў, што Падгарчане гуртом хлеба ў каперацыю завезьлі, абоз значыць такі. Пачаў ён намаўляць, каб і Ракітаўцы тое-ж зрабілі.

— Эй, куды прэшся! Асьлеп ці што? Вярні з дарогі пакуль атосы не ўчапіў!—гукнуў Васіль, абганяючы пярэднюю хурманку.

— А ты едзь палюдзку. Дарогі мала яму. Чаго прэшся ўперад?—агрызнуўся пярэдні.

— Табе-ж дбаю. За возам твой конь лепш пабяжыць.

— Ну і што-ж на сходзе, чым кончылі?—цікавіцца Алекса.

— Нічым. Хто паслухае блазьнюка-парабка? Вучыць узяўся! Людзі глядзяць, каб на пудзе лішнюю капейчыну зарабіць. Ціхону што—абы языком лапатаць. Ён хаця-б для сябе хлеба кавалак зарабіў, а ня то што на продаж.

— Не брашы Васіль, — абазваўся Платон. — Ціхон хлапец сумленны. Ні сабе-ж ён у кішэню дбаў. А бачыў як ён вызваўся нават сам здаць што кольвек зароблепае? Ну, і ўдала гэтым абсек Гарася Алекса Пятроўна! Ня было чым крыць Гарасю—падтуліўся і маўчаў.

— Падумаеш, абсек! Толькі казаў, а каб прышлося, нічога-б не павёз.

— А я кажу,—павёз бы, бо і маці не супярэчыла.

Я таксама з жонкаю меркаваў. Па маему Ціхон правільна гаварыў. У мяне вось зямлі чатыры з паловаю дзесяціны. Небагацька, але што-кольвек заўсёды прадаю; бывае ў каператыў, а бывае і на рынку за капейкаю пагонішся. А на рынку вядома хто скупае—той хто пасьля з беднага тры скуры зьдзярэ. Адной-чы паглядзеў я, якую цану за пуд Тэклі загнулі,—аж жахнуўся, думаю, на чыім гэта мазалю гандляр кішэню набіваў, як не на нашым. Толькі што людзі ў нас такія: адзін другога баіцца, багацейшы бяднейшага душыць, а выглядае—бы ласку робіць.

— А ліха твае мацеры, злуецца Васіль.—Хто-ж гэта такі ў вас бядната, а хто кулакі? У нас ус. беднякі, як адзін. Толькі выдумалі „бядняк", „кулак", каб падатку не плаціць, ды гультаёў пладзіць. А сапраўды ўсё людзі ды і толькі таго. Хто дбае, той і мае. Мо і ты бедны?

— Сказаў-бы я табе, Васіль, моцнае слова, але толькі перад кабецінаю нялоўка. Я—ня бедны, я серадняк. І што-ж думаеш, плачу 30 рублёў падатку і яшчэ заплачу, калі прыдзецца, бо мне лягчэй плаціць 30 рублёў, чымся Тэклі ці Сідару 30 капеяк. А ты кажаш — „усе людзі". Што ты раўня Апанасу, Хвядоры Ціту ды іншы. У цябе пара коней, ты штодня пяцёрку як лёду зарабляеш, а то і больш. У Гарася—млын, у Ігната—ваўначоска, ды парабкоў двое.

„Хто дбае, той мае—кажаш. А хіба той самы Ціхон, Тэкля, Апанас менш гаруе, менш мазалёў мае за цябе? Ты здох-бы,

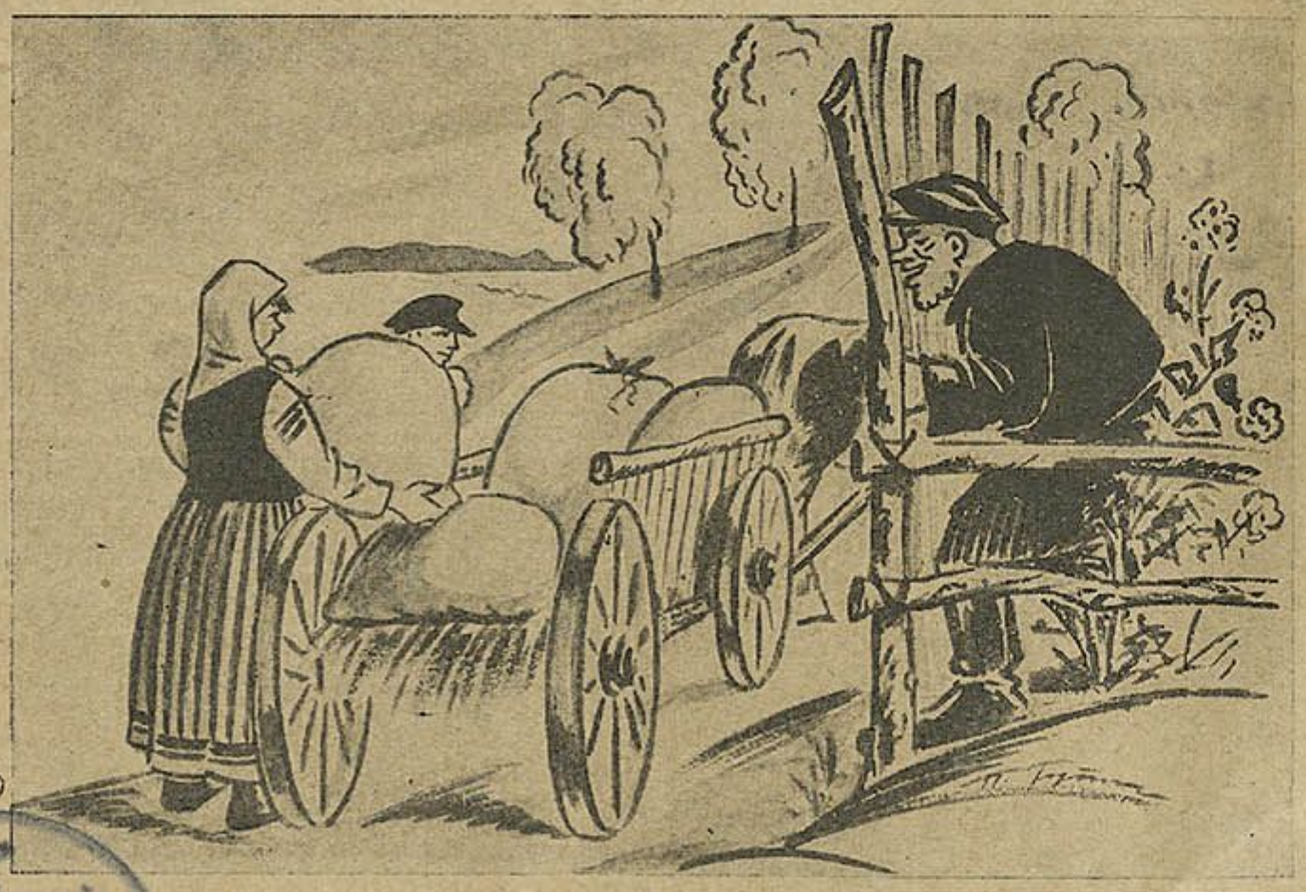

Праз плот пазіраў Саўка.

каб прышлося столькі цягці як Ціхону. Ведаем вашага брата; крывуеце, што беднаце падатку няма, крэдыт у першую чаргу. Так і трэба. Я вось сёлета таксама крэдыту ўзяў і далі. А я зраблю абарот у гаспадарцы і з падзякаю аддам. Ваш брат злуецца на крэдыты таму, што з яго рук дармавых парабкоў адбіраюць. Мне вось самому, каб не крэдыт, то прышлося-б кланяцца таму-ж Гарасю. А пра беднату і казаць нечага: за кавалак хлеба на Гарасёў ды Ігнатаў пот ліюць.

Заіржалі коні, відаць было, што недалёка вёска.

З чым вы ўсе-ж такі з сходу разышліся?

Адказаў Платон:

— Так і разышліся. Ніхто як належыць не давёў—чаму гуртом везьці, ды і позна было ужо.

— А савет?

— Маўчаў Ягор—сябра савету, бы ў рот вады набраўшы, а на яго гледзячы маўчалі і іншыя. Трэба будзе пагутарыць яшчэ наконт гэтага. Вось ты Алекса зараз дапаможаш.

— Куды пад'ехаць?

— Да дзядзькі Апанаса, вядома.

З хат, праціраючы потныя шыбы, выглядалі ракітаўцы, пазнавалі хто сёньні зьвярнуўся ад цягніка.

— Мама, я раскажу.

— Ты што, ашалела? Адзін родны дзядзька—мой брат, мы з ім двое, як вочы ва лбу. Каб на роднага свайго... А людзі добрыя-а, а што-ж гэта за сьвет такі-і наста-аў, дачка мацеры ня слухае, а на што-ж я цябе на сьвет радзіла—на ўсю хату енчыла старая Марына.

Саліма—дачка Марыны сядзела задумана непадалёк ад вакна. Гаворка з маткаю крыху стаміла яе.

— Ты, мама, сама сябе не шануеш. Дзядзька Гарась табе родны, але ці родная ты яму. Вунь, глянь, уся драбіна клоччам закідана. Для каго прадзеш? Каму сілу аддаеш? Занесла сёньні мяшок клубкоў, а што атрымала за гэта? Каня дадуць паараць ды міску грачанкі з мякінаю.

За што я гарую дзень і ноч?—за кпіны. „Ня так стаў, ня так

Я вам скажу праўду пра дзядзьку.

павярнуўся, ня так вачыма павёў". Дзядзька,—на ліха мне такі дзядзька! Хавае для таго, каб з нас кроў смактаць. Праўду Алекса казала, што ён вораг нам, усёй беднаце.

— А я кажу, што ня выдасі—не здавалася маці.—Куды сама пасьля дзенешся, калі дзядзька хлебам не накорміць.

— Багата ты пад'ела яго хлеба? Каб ня даў Камітэт Узаемадапамогі, ды каператыў—здохлі-б з голаду па дзядзьку. А ў каператыў хто дае? Яны гнояць, хаваюць—дзядзькі з яго хэўраю. Ты пашла-б узімку прадавацца яму на жніво, каб хлеб быў. Ён купляе цябе за кош бульбы. Каператыў-жа танна, а Камітэт Узаемадапамогі дарэмна дае. Дык хто-ж радней з іх—камітэт ці дзядзька?

—Саліма, не саром сябе і мяне.

— Мама, мамачка, едуць, зірні!

Саліма саскочыла і выбегла на вуліцу.

— Ня йдзі, дачухна, кажу табе.

Але Саліма была ўжо далёка, толькі хустка яе міганулася з-за хаты.

Вышла на вуліцу і Марына. Па дарозе забегла да суседкі—Хвядоры. Тая стаяла на калодзе ў сенцах і гарцам сыпала ў мяшок зярно.

— Што ты такая засмучаная?—запытала Хвядора.

— А чаго-ж весяліцца, калі дачка родная ўсё сэрца пераела. Насіла, галасіла, раджала, канала, а зараз таксама пакуты ня менш. Непаслухмянства, сваевольства—вось чаго я дачакалася ад дачкі.

— Ну, завязвай! дапамажы мне на воз уцягці—зьвярнулася Хвядора да сына.

Рыгор панёс мяшок. Праз плот на двор пазіраў Саўка.

— Вязеш?—зьвярнуўся ён, коса пазіраючы.

— Вязу.

— А якую хіндзю сама пасьля есьці будзеш?

— Хлеб буду есьці, а ня хіндзю.

— Баця ў царкве казаў, што год падыходзіць не ўраджайны, галодны.—Трэба запасы рабіць.

— Казаў? А чаму-ж сам мантачыць хлеб дарэмна на пакрыцьцё і агарожу царквы? Дык на царкву давай, а ад капэрацыі—хавай?!

Каля возу ці мала стаяла людзей.

— Што ты думаеш, усё-ж такі варта хлеб у вёсцы прытрымаць, а мы як дурні заўжды слухаем усякага.

— А плуга дзе возьмем, касу, паркалю, цукру. Мо Саўка табе зробіць? Хлеб у горад рабочым павязуць, каб працавалі на фабрыцы і для беднаты патрэбнае пакінуць. Праўда ці не? А то знайшоў каго слухаць—Саўку—старшыню царкоўнага. Яго поп намуштруе, вось ён і брэша.

— Ну чаго там сабраліся. Пад'яжджайце да школы—паклікалі з вуліцы.

На вуліцы бы сьвята якое. Вуліца гнецца ад людзей, старыя і малыя павылазілі. З двароў выяжджаюць хурманкі з паклажаю, адна за аднэю да школы—там збор.

— Хутчэй бы зьбіраліся—неспакоіцца Ціхон—трэба-ж пасьпець. Пералічы каго няма.

— Вядома каго — багатыроў. 50 гаспадароў ужо тут. А вонека Ігнат цягнецца. Пабачым, пабачым з чым ён да нас.

— Эй, хлопцы, пачакай. Вы бачылі, Ігнат Зыгмусяў на два пудзікі расчадрыўся.

— Хто, Ігнат? Дык як яму ня сорам перад намі, багатыр!

— Ня браць яго з сабою? Хай давіцца сваімі пудамі! Гэта-ж адчэпнага толькі. Навошта ён нам, падлабуньваецца толькі, а зярно гноіць!

— Правільна, прэч яго!

— А можа ў чалавека няма больш?—уступіўся нехта.

— І ты, як ён? Не забаронвай, ведаем!

— Браткі, ды я-ж адвёз надойчы—апраўдваецца Ігнат.

— Куды адвёз? Не мані. Тут ніхто не жабруе—вязі палюдзку, ці зусім ня лезь.

Ігнат павярнуў каня дамоў.

— Стройся—скамандаваў нехта.—Паедзем праз Летаўку.

На воз узьлез Пархвен.

— Дзядзькі, тут зноў кажуць пра беднякоў і заможнікаў. Навошта нам гэтыя словы. Вунь пабачце, едзе Гарась; яго таксама заможнікам называюць, а ён цэлых 20 пудоў у абозе вязе. Чаго-ж нам з ім грызьціся.

Праз натаўп працісkалася Саліма. Яна ўзьлезла на воз, рукою навылят адпіхнула Пархвена.

— Ня слухайце, браткі, яго. Пархвен прадаўся кулакам, толькі ўчора ў дзядзькі майго—Гарася гарэлку пілі. Дзядзька падвучыў яго так гаварыць. Я вам скажу праўду пра дзядзьку. Прывёз ён 10 пудоў толькі для вока. Мана, браткі. Запытайце ў Гарася, колькі бочак жыта ён дома пакінуў. А для чаго? Ведаем, ён сам за 3 гады ня зьесьць таго, што хавае.

— І яшчэ я вам скажу. А дзе наш сябра савету? Ён таксама ў хэўры з дзядзькам, у сьпісах запісаў яму 4 кароў, а дзе яшчэ 3?—утаіў, утаіў пару коняй, на хутар да зяця іх прадводзіў. Вось які ён! А пасьля магарыч пілі разам. Я скончыла.

Загаварылі ўсе разам.

— Брэша дзеўка—выкрыкнуў нехта.

— Сам ты брэшаш, а што-ж ня праўда?!

— Годзі галдець, ехать час!

— Ціхаце, хлопцы, трэба вырашыць. Па-маему нам Гарася нечага браць з сабою!

— Выкінуць яго з пайнікаў каператыву, тавараў ніякіх ня даць!

— І стада яго, каб у агульнай чарадзе не хадзіла!

— Правільна, правільна!

— Едзем!

Роўненька выстраіліся 54 хурманкі з хлебам адна за аднэю. Першым ішоў конь Платона, побач—сам Платон і Алекса. На вазу з чырвоным сьцягам сядзела Саліма, побач з ею Ціхон на гармоні наярваў нешта вясёлае.

Сялькоркі „Белрабсялянкі“ паедуць вучыцца.

Адборачнай камісіяй дадзены месцы для паступленьня у гэтым годзе ў Менскі Рабфак 3 актыўным сялькоркам „Беларускай Работніцы і Сялянкі“: т. т. Маркавай Надзі (сялянка Бягомльскага раёну в. Гарэлы Луг), Піскун Марылі (сялянка Сьмілавіцкага раёну в. Раўнапольле) і т. Кілессо Аляксандры (сялянка Быхаўскага раёну).

З суседняга возу пад музыку нехта песьню зацягнуў.

— Гэй, дружна!

Песьня пераходзіла з возу на воз. Чамусьці ўсім хацелася сьпяваць як мага галасьней.

* * *

Зьезд Саветаў. Вялізарны пакой бітком набіты. Алекса вачыма акінула дэлегатаў і ў чацьвертым радзе скмеціла Ціхона, які сядзеў крыху сагнуўшыся—запісваў нешта ў блёк-нот.

Вабіла пагутарыць, распытаць. У перапынку падашла да Ціхона.

— Здароў!

— Здаровенька, Алекса. Як-жа добра, што ўбачыліся. Я меў на ўвазе абавязкова спаткацца з табою. Тады заходзілі да цябе, але сказалі, што ты зноў некуды ў раён выехала.

— Гэта тады, як з абозам?

— Але-ж. Ты мусіць ведаеш аб таварыстве?

Мы тады-ж здалі хлеб, і гуртом машыннае таварыства арганізавалі; унесьлі паі, закупілі машыны. Зараз Гарасю з Ігнатам ня кланяемся,—свае машыны ў таварыстве маем—з гонарам гаварыў Ціхон.

— А дзе зараз Саліма жыве?—запытала Алекса.

— Ты ня ведаеш? Яна тады-ж дзядзьку Гарася пакінула. Годзе—кажа—батрачыць! Пажыла трохі з маткаю, а пасьля прачула, што непадалеч арганізавана камуна. Падала і яна заяву—прынялі. Разам з маткаю пашла ў камуну. Прыходзіла надойчы ў Ракітаўку—здаволена. Зараз і наша беднота мяркуе калгас арганізаваць.

Званок паклікаў дэлегатаў у памяшканьне.

Алекса ціха сядзела сярод дэлегатаў, лавіла асобныя словы прамоўцаў. Але зараз яна была ахоплена новай Ракітаўкай, з машынным таварыствам, падрыхтоўка да аб'яднаньняў у калгас. Успомніла абоз, мільгаліся постаці Ціхона і сьмелай батрачкі Салімы.

Г. А.

Здаюць хлеб у каператыў.

(Рассказ „Непатрэбнае“).

„С кулаком не связывайся“.

Мне кажется, что самое главное в рассказе „Непатрэбнае“—это замужество по материальному расчету.—Вопрос о „пасаге“. Якуб не женится на Мальвине потому, что она бедная; его кулацкие щупальцы стремятся захватить все больше и больше богатства в свое хозяйство. Дитя он постарается „згубіць“, чтоб не отнимать на алименты куска от своего богатства. В Миколе чувствуется новый, рожденный Октябрьской революцией, гражданин советской республики. Мальвина связалась с Якубом, польстилась на его богатство.

Вдумываясь в рассказ, каждая девушка, особенно бедная, должна учесть, что с кулацкими сынками надо ухо держать остро. Пусть рассыпается мелким бесом, пусть горы золотые сулит, знай—кулак тебе не пара, он кровный враг тебе. Лапки у него мягкие, а коготки под лапками очень острые. Для каждой бедной девушки иметь ребенка от сына кулака—своего врага—величайший позор. Пусть этот позор падает на голову Мальвины вдвойне, втройне, потому что в данном случае она изменила не только любимому человеку, но и своему классу. С кулаков алименты присуждать надо более строго, чтоб навсегда отбить у них охоту играть бедными девушками, как кошка мышкой.

А-ба.

г. Минск.

Мальвіну асудзіць, а Якуба пакараць.

Прачытаўшы апавяданьне Галкі „Непатрэбнае“, хачу сказаць наступнае: Калі хлапец з дзяўчынай знаходзяцца ў палавой сувязі, дык яны павінны заўсёды ведаць, што ў выніку можа быць дзіця. Якуб і Мальвіна вінаваты ў тым, што дзіця—як вынік сувязі — аказалася „непатрэбным“ абаім. Якуб думаў падманіць, а Мальвіна выйсьці замуж за багатага.

Мальвіна кажа: „Я сваё адрабіла—радзіла дзіця, а зараз няхай няньчыць, гадуе Якуб“.—Такія маткі заслугоўваюць ганьбы. Сама прырода даручыла карміць дзіця матцы.

Мальвіна зрабіла горш жывёліны, горш сваёй каровы. Карова лізала цялочка, а Мальвіна аддала дзіця на пакуты, на пэўную паступовую сьмерць. Злачынства Мальвіны зусім не акупаецца нават тым, што яна мучылася, хацела ўчуць плач дзіцячы.

Галоўная-ж віна падае на Якуба за тое, што ён давёў Мальвіну да зьвярынага пачуцьця—пакараць бацьку сваім дзіцянём.

Прэч старыя думкі аб тым, што: „Вінавата заўсёды дзяўчына, а хлапец—лег, устаў, атросься ды і панёсься“.—Клапаціцца аб дзіцяці павінны абое бацькі. Не правы тыя, хто ганьбаваў Мальвіну за тое, што радзіла не за мужам. Нават Мікалай заслугоўвае папрока за тое, што любіў Мальвіну, а дзіця яе лічыў памехаю.

Мы перабудоўваем наш быт, імкнемся к таму, каб замест ашуканства была сувязь замацаванаю дружбаю. Якуб падрывае гэты напрамак таму, што ён заможнік, мае буйную гаспадарку, наймае касцоў. Таму найбольш Якуб заслугоўвае кары.

Дэлегатка.

Карпілаўка.

Хорошо, что умер Василек.

Кому нужен плод случайного, необдуманного сближения. Разумеется, он всех вяжет по рукам и ногам. В данном случае он опутал трех и всех сделал несчастными. Сближение Якуба с Мальвиной иначе как случайным назвать нельзя. Мальвина никакого чувства не могла питать к Якубу в то время, как с детства была связана с Миколой и любила его. Якуб—кулак. Мальвина польстилась на богатство в то время, когда с Якуба эта история как с гуся вода... Правильно в конце-концов рассуждают деревенские старухи: „Трэба ведаць было, што хлапец кожны: лёг, ўстаў, атросься ды і панёсься“. А Мальвине не мешало-бы подумать, если не о последствиях, то, по крайней мере, о Миколе, который не переставал ее любить до последнего момента. И чем мстить-то вздумала? Отдала свое родное дитя на медленную и верную гибель. Ведь она мстит себе больше, чем Якубу. То беспокойство, которое „байструк“ чинит Якубу и его матери и даже расхождение его с Настулей, никоим образом не может сравниться с муками матери, которая не может прижать ребенка к сердцу. Исход как раз получился благополучный. Безвинный Василек умер и сразу разрубил узел, который завязал своим появлением на свет. Наивная Мальвина напрасно сожалеет, что потеряла первого сынка. Она должна этому радоваться, ибо раньше или позже „Якубин байструк“ причинил-бы ей не мало слез и горя. Как бы не любил ее Микола, „чужое дитя“ все же поневоле мозолило-бы ему глаза.

В общем рассказ содержит много ценных моментов и должен послужить хорошим уроком для многих наших „Мальвин“, горькими слезами оплакивающих мимолетное безрассудное увлечение.

Г. Дорский.

г. Минск.

От редакции. Редакция печатает письмо Дорского без замечаний, ожидая, что должный ответ ему дадут наши читательницы.

ВЫВУЧАЙЦЕ ПРЫРОДУ

Прырода акаляе нас з усіх бакоў. Чалавек ёсьць частка прыроды. Наш дабрабыт і наша гаспадарка залежаць ад яе, але ў той самы час мы не павінны быць рабамі прыроды. Каб палепшыць сваю гаспадарку, каб хутчэй пабудаваць сацыялізм, нам неабходна навучыцца кіраваць прыродай, а гэта мы здолеем зрабіць толькі тады, калі добра будзем разумець яе зьявы.

Першабытны чалавек быў рабом прыроды. Яе зьявы для яго былі загадкай, але ў той самы час у яго мелася моцнае імкненьне разьвязаць гэту загадку. Вось дзякуючы чаму ён стаў па-свойму, падзікарскі, тлумачыць гэтыя зьявы. Вынікам чаго і зьявілася вера ў багоў, чарцей, ведзьмаў, лясуноў, русалак і г. д. Чалавек кленчыў, маліўся, прыносіў розныя ахвяры сваім вымышленым багам. Злы пярун зрабіўся самым галоўным богам. Сонца, дождж, вецер, вада, агонь, лес, некаторыя жывёлы і расьліны ператварыліся ў думцы чалавека ў багоў. Наогул уся прырода, усе яе зьявы сталі багамі першабытнага чалавека.

Гром і маланка.

Паглядзімо, як жа сучасны чалавек разумее зьявы прыроды і тлумачыць іх. Дзеля прыклада возьмем гром і маланку.

У цёмных глухіх вёсках вы і зараз сустрэнеце няпісьменных людзей, якія вераць, што сьвяты Ільля ездзіць па небу ў сваёй каламажцы і грукам яе кол утварае гром. Часам ён пугай паганяе сваіх коняй, а ў гэты момант мы бачым маланку.

Вучоныя добра даведаліся, што такое пярун, гром і маланка, як з імі змагацца і нават як скарыстоўваць іх дзеля сваіх патрэб.

Усе вы чулі пра электрычнасьць. **Дзякуючы ёй і адбываецца ў прыродзе грозная зьява.** Маланка і гром ні Ільля, ні які-небудзь другі бог тут ня ўдзельнічаюць. Электрычнасьць утвараецца пры трэньні.

Калі мы возьмем гумавую ці шкляную палачку і пачнем паціраць іх, дык на гэтых палачках утвараецца электрычнасьць. Палачкі атрымаюць здольнасьць прыцягваць да сябе лёгкія рэчы, напрыклад: ласкуткі паперы, валаскі і інш. Шкляную палачку патрэбна паціраць аб шоўк, аб сюргуч, ці гуму, аб сукно. Пры гэтым будзе зьяўляцца электрычнасьць ня толькі па палачках, але на сукне і на шоўку. Гэтыя розныя электрычнасьці маюць імкненьне злучацца паміж сабой. Пры гэтым злучэньні ўтвараецца іскра. Гэта іскра з вялікай сілай прабівае паветра і сваёй цяплынёй награвае яго Паветра пры гэтым уздрыгаецца, і мы гэты ўздрыг чуем, як гром. У той самы час мы бачым іскру, ці правідловей сьлед ад яе, і зьяву гэту называем маланкай.

Гром і маланка адбываюцца заўсёды адначасова. Зараз можна сабе ўявіць такую рэч. Дзьве тучы наэлектрызаваны рознай электрычнасьцю. Зразумела, што, калі такія тучы злучаюцца, дык праіс-ходзіць зьява, якую мы і называем громам і маланкай.

Тут перад намі паўстаюць наступныя пытаньні: 1) „Калі гром і маланка адбываюцца адначасова, дык чаму-ж мы ў прыродзе назіраем спачатку маланку і толькі праз некаторы тэрмін чуем гром. Бываюць нават і такія выпадкі, што маланку бачым, а гром адсутнічае".

2) „Адкуль узялася электрычнасьць у тучах ці ў зямлі".

Адкажу спачатку на першае пытаньне. Гэта зьява тлумачыцца тым, што сьвятлу ад іскры і зыку ад уздрыжэньні паветра патрэбна праходзіць значную адлегласьць. Сьвятло значна хутчэй за зык далятае да нас. Вось чаму мы раней бачым маланку, а пасьля чуем гром.

Калі-ж мы бачым маланку бяз грому, дык гэта гавора нам аб тым, што зьява адбываецца так далёка ад нас, што ўздрыг паветра не дасягае да нашых вушэй, а губляецца дзе-та ў абшары.

На другое пытаньне: „Адкуль узялася электрычнасьць у тучах". Скажу наступнае. Навальніца, як вам знаёма, здараецца ў вельмі цёплыя дні. Перад навальніцай сонца пячэ невынасіма. Вучоныя мяркуюць, што сонца дзейнічае на паветра і ўтварае ў вышыні электрычнасьць, якая зьбіраецца і затрымліваецца часова ў тучах.

Вам прыходзілася мусі ў цёмным пакоі перад люстрай часаць свае валасы гумовым грабянём. Вы бачылі, як паміж грабнём і вашымі валасамі ўтварыліся маленькія іскры і чуцен быў трэск, гэта на грабяні і валасох утварылася электрычнасьць, якая злучылася паміж сабой чуць прыкметнымі ў люстэрку іскрамі.

Зараз вы дагадаецеся, што тут у вас адбываецца тая самая зьява прыроды, якую мы называем громам і маланкай, толькі тут колькасьць электрычнасьці вельмі маленькая параўнаўчы з колькасьцю электрычнасьці ў тучах. Папрабуйце ў цёмным сухім пакоі сухой рукой пагладзіцьката. Ці не заўважыце знаёмай вам зьявы.

У другі раз мы пагутарым аб тым, як уберагчыся ад пяруна і як чалавек скарыстаў электрычнасьць дзеля сваіх патрэб.

А. Поляк.

НА ВОЗЕРЫ.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

Зьнішчайце шкоднікаў паляводзтва.

Азімая начніца—адзін з галоўных шкоднікаў паляводзтва. Разьвіваецца начніца так: дарослыя вусені зімуюць у зямлі. Як толькі растае сьнег, вусені паяўляюцца на палёх і хутка робяцца чырвона-бурай лялечкай, з якой у чэрвені месяцы вылятае шэры матыль. Самкі матылёў уначы кладуць маленькія яечкі, па аднаму на лісьце пустазельля падарожніка, юнка і асоту. Адзін матыль можа пакласьці да 300 яечак. Дзён праз 10 з іх выходзяць маленькія чарвячкі-вусені, якія жывуць на пустазельлі, спажываюцца яго лісьцем.

Зрабіўшыся дарослымі, яны на працягу дню хаваюцца ў каменьнях зямлі, пад сухімі лісьцямі, а ядуць уначы.

К часу пасеву азімых—вусені дасягаюць поўнага ўзросту, ахварбоўваюцца ў зямліста-шэры, а інады ў зялёны колер і на працягу дню зарываюцца ў зямлю. Уначы яны ядуць усходы азімых. Па наяўнасьці пашкоджаных пасеваў, можна ведаць, што на полі завёўся шкоднік. Засьмечанасьць сялянскага папару пустазельлем спрыяе расплоджваньню шкодніка. На гэтых папарах кладзе яечкі начніца, а вусені, якія выходзяць з іх, знаходзяць сабе прытулак.

Каб папярэдзіць паяўленьне шкоднікаў на азімых, неабходна праз правільную апрацоўку папара сваечасова зьнішчаць пустазельле. Лепшым папарам зьяўляецца чорны, да апрацоўкі прыступаюць увосень і вясною падвайваюць; на працягу лета скародзяць, калі зьяўляецца пустазельле. Вельмі добрай мерай барацьбы з азімым чэрвям зьяўляецца аўсяна-вікавы папар, пры якім поле засяваецца віка-аўсянай мешанінай, якую трэба выскаваць з разьлікам, каб да сярэдзіны чэрвеня яна ўзрасла і заглушыла пустазельле. І ўбіраць не раней 10 ліпеня.

Сорныя травы, якія растуць на межах, канавах, неабходна таксама зьнішчаць абкашваючы іх з 15 чэрвеня да 15 ліпеня, у час лёту матылей.

Каб забараніць поле ад напаўзаючых вусеняў, трэба па бакох яго правесьці ахоўныя канаўкі, якія робяцца пры дапамозе плуга, а пасьля падраўніваюцца рыдлёўкаю—выкідаюць зямлю ў бок руху шкодніка. Глыбіня канавы павінна быць ня менш 27 санцімэтраў (6 вяршкоў), а шырыня—5 вяршкоў. Сьцены канавы павінны быць адвеснымі, а на дне капаюць студню ў 18 см. (4 вяршкі); на пяшчанай глебе канавы робяць глыбінёю 18 вяршкоў. Трэба наглядаць за сапраўднасьцю канавак і адначасова штодзенна зьнішчаць у іх вусень.

Калі вусені распаўзьліся па полю, неабходна іх зьнішчаць шляхам апыльваньня азімых—атрутамі: парыскай зеленьню ці мыш'яком. На гэктар трэба браць 3—4 кілёграмы атруты, перамяшаць яе з 20—30 кілёграм гашанае вапны ці попелу. Апыльваць поле лепш за ўсё трэба пры дапамозе асобнага апарату—распыліцеля. Яшчэ можна зьнішчаць вусеня атручанымі прыладамі, якія можна таксама ўжываць для пасеву азімых. Раскідваецца па полю кучкамі канюшына, намочаная ў наступнай рашчыне: 50 гр. зелені, 150 гр. вапны, разведзенайі ў 12 літрах вады.

У дажджлівыя гады на палёх паяўляецца **„палёвы смоўж"**, які шкодзіць азімым. Каб абараніцца ад гэтага шкодніка, трэба абвесьці пасевы канавамі. Дно канаўкі трэба пасыпаць попелам, вапнаю і іншымі едкімі сродкамі.

Карысна рабіць апырскваньне заражоных пасеваў рашчынам жалезнага купарвасу 1200 гр. на 1 вядро вады.

Соўка-гама-вусень (ільняны чарвяк)—гэта небясьпечны шкоднік ільну. Матыль Соўкі-гамы паяўляецца а другой палове чэрвеня, як удзень, так і ўначы, кладзе яечкі на пустазельле, з якіх праз некалькі дзён выходзяць маленькія вусянічкі, перапаўзаючыя пасьля на лён. Жыцьцё вусені працягваецца каля месяцу, пасьля чаго яны ператвараюцца ў лялечкі.

Змагацца з гэтым вусеням трэба так: зьнішчаць пустазельле на полі і межах, гэтым губяцца адкладзеныя шкоднікам яйкі. Палоць і абкашваць травы трэба да пачатку лёту матылёў, палоць трэба тады, калі вышыня лёну дасягнула 2—3 вяршкі. Яшчэ неабходна акапваць поле канаўкамі. Калі-ж вусень ужо завялася, неабходна апырсківаць лён парыскай зеленьню. 12 гр. (3 залатнікі) і 6 гр. вапны на 1 вядро вады, ці хлёрыстым барыям 60 гр. на вядро вады.

Ільняная блыха—другі небясьпечны шкоднік ільну, яна нападае на маладыя ўсходы. Змагацца з блошкаю трэба так: пасыпаць усходы попелам, распушчанай вапнай, тутуным пылам. Пасыпаць трэба раніцаю, на расе. Гэта дапамагае, але не заўсёды. Трэба апырскваць пасевы парыскай зеленьню—у тэй дазыроўцы, як яе ўжываюць у барацьбе з азімым чэрвям.

ВЭТЭРЫНАРЫЯ

Як ратаваць атручаную шкоднаю травою жывёлу.

Сярод траў, што растуць на нашых сенажацях, пашах і выгонах, сустракаецца шмат шкодных. Адны з іх дрэнна ўплываюць на мазгі і нэрвы, а другія—на жывот і страваваньне.

Да шкодных траў і расьлін, што шкодзяць жывёле на мазгі і нэрвы, належаць: блёкат, красаўка, кукаль, хвошч, салата атрутная, дурнап'ян і інш. (глядзі малюнак 1, 2).

На жывот і страваваньне шкодзяць: ялавец (ягады) малагай, чамярыца, падтыньнік і інш.—усе яны выклікаюць у жывёлы запаленьне ў страўніку і кішках.

Аднак, трэба заўважыць, што многія з гэтых расьлін, высушаныя ў сене, робяцца ўжо ня шкоднымі, так напр. усім вядома расьліна з невялікімі жоўценькімі кветкамі, якую завуць курасьлеп,—сырая на корані, яна шкодная, а высушаная—траціць сваю шкадлівасьць. Але шмат якія шкодныя расьліны, вельмі небясьпечныя, яны застаюцца шкоднымі таксама і ў сене.

Як пазнаць атруціўшуюся жывёлу.

Атруціўшаяся шкоднаю травою жывёла адразу перастае есьці і ў яе адразу прападае жуйка, а з роту паказваецца пена. Жывёла з вялікаю труднасьцю пачынае глытаць, дрыжыць усім целам і пацее. Далей у яе пачынаецца ірвота часамі нават з кроўю; калі націснуць такой атручанай жывёле рукою ў крыжы, дык яна адчувае ў ім боль і прысядае. Досыць часта такая жывёла мочыцца кроўю, стаіць, як прыбітая, альбо наадварот—вельмі непакоіцца. Пры моцным атручаньні часта бывае паралюш заду і інш. зьявы з боку нэрвовае сыстэмы.

Што трэба рабіць з такою жывёлай.

Першае, што трэба кожнаму гаспадару зрабіць з атруціўшайся жывёлай—гэта затрымаць яе дома і ня пусьціць на пашу, а калі гэта здарыцца ўзімку, дык зараз-жа зьмяніць сена. Карысна адразу абцерці ўсё цела жывёлы халоднай вадою, а ў сярэдзіну даць бутэльку алею і паставіць клізму з адвару насеньня ільну. Потым жывёле даюць каля 1/2 ф. гляўбэрскай солі ў бутэльцы адвару з насеньня ільну, 2 разы на дзень.

Калі пакажацца ў каровы мача з кроўю, дык гэта значыць, што атрута пашкодзіла ныркі, і тады трэба прыкладаць на паясьніцу халодныя прымочкі з вады. У сярэдзіну даюць пры гэтым адвар з насеньня ільну. Калі-ж у жывёлы часамі адыме зад, і яна пачынае хадзіць хістаючыся, дык трэба даваць шкіпінар з адварам насеньня ільну (1 гарб. лыжачку шкіпінару на бутэльку адвару, праз кожныя 3—4 гадзіны).

Як папярэдзіць атручаньне жывёлы на пашы.

Каб папярэдзіць атручаньне жывёлы на пашы, ня трэба сьпяшацца з раньнім выгонам вясной Гэтым мы і жывёлу захаваем і пашу палепшым, бо раньні выган вельмі шкодзіць пашы, дзякуючы таму, што жывёла ўтоптвае ў зямлю лепшыя маладыя яшчэ травы. Па-другое, трэба абавязкова кожны дзень падкармліваць жывёлу ў хляву якімколечы кормам, каб яна адразу не накідвалася на пашы на абы якую траву, а выбірала лепшую. Нарэшце, абавязкова належыць праводзіць як найхутчэй культуру сенажацяй і выганаў, бо гэта адно толькі можа пазбавіць іх ад шкодных расьлін.

Вэтэрынарны ўрач М. Жарын.

КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ.

Каб мяса не псавалася.

На 12—15 хунтаў мяса ялавічага, сьвініны ці бараніны трэба ўзяць хунт солі, паўлыжкі салітры, 20—30 лаўровых лісточкаў, палова маленькай лыжачкі гвазьдзікі і столькі-ж перцу. Усё гэта трэба перамяшаць і пасьля нацерці гэтым добра памытае мяса. Пасьля мяса складаюць у чыстую пасудзіну і зьверху накладаюць гнёт. Мяса трэба захоўваць у халодным месцы, і час-ад-часу паліваць яго сокам, які выпускае мяса. Зачыняць бочку з мясам трэба добра, але так, каб быў доступ паветра, бо інакш мяса пачне хутка псавацца.

Как уничтожить запах краски.

Чтобы в ново-окрашенной посуде не было запаха краски, нужно положить в них клок сена, залить водой и оставить так на сутки. Потом сено и воду переменить и держать еще сутки. После этого уничтожается неприятный запах краски.

Пра брусьніцы. *(Парада сялянкі Хаміцкай, в. Скураты).*

Сьпелыя брусьніцы трэба скласьці ў гліняны гаршок і паставіць у негарачую печ (пасьля хлеба). Брусьніцы павінны стаяць да раніцы. Пасьля трэба добра вымешаць, скласьці ў слоік, даць пастаяць у печы пакуль з верху зробіцца скарынка—ад гэтага узімку брусьніцы не пакрываюцца цьвіллю. Потым слой абвязаць чыстаю анучкаю і хаваць у халодным, сухім месцы (толькі не на марозе).

А можна брусьніцы гатаваць яшчэ і так: сьпелыя брусьніцы скласьці ў медніцу і варыць на пліце, ці на трыножку на малым агні, увесь час мяшаючы. Варыць трэба ў брусьнічным саку. Калі брусьніцы пагусьцеюць—скласьці у слоік і хаваць як і першыя.

Ад рэдакцыі. Работніцы і Сялянкі. Прысылайце матар'ял у аддзел „Карысныя Парады", для таго, каб перадаць ваш вопыт умела гаспадарыць.

Гадуйце здаровых дзяцей

ЛЕТНИЙ ДЕНЬ ГАРИКА.

Пробило 7 час. В комнате раздался плач... Ма-а-м-ма... М-а-а-а-ма... Я встать хочу... Некогда мне с тобою возиться, лежи, а то так отклепаю, что помнить будешь—крикнула мама, суетясь около печки.

Испугался Гарик маминого крика, зарылся в одеяло и молчит.

А на улице так хорошо. Через открытое окно доносятся веселые голоса ребят, так приятно ласкает солнышко, хотелось бы встать да побежать в огород, посмотреть выросла ли редиска за ночь, а мама говорит спи. Обидно. Но ничего не поделаешь. Лежит Гарик. Пробило 9, в комнате опять рев. „Ма-а-ма голова болит, ма-а-а-ма", а сам бледный, бледный и все плачет. Испугалась мама и скорей стала Гарика одевать. Штанишки одела, рубашенку наглухо застегнула, что-б не простудился. „Мне жарко плачет Гарик, не хочу ру-у-башечку"... Но мама и слушать не желает.

— „Ты что простудиться захотел. Нельзя без рубашки. Закапризничал Гарик вконец и даже есть не хочет, а мама настаивает, что-б мяса с картошкой поел, что от обеда вчерашнего осталось.

— „Вот оттого, что не ешь мяса, ты худой и такой бледный, все-б тебе по улице бегать, да в песке валяться, или на солнце сидеть. Плачет Гарик, надрывается. Не действуют на него мамины уговоры.

Игра на свежем воздухе.

— И что ты за несносный мальчишка. Житья мне с тобой нет! Что мне с тобой делать, а Гарик по полу катается; колотит маленькими ноженками и требует:

— М-а-ма сними рубаше-ч-к-у, мне жарко, мама, не хочу мяса, есть хочу ма-а-ма...

Измоталась Анна с Гариком, никак его не успокоить и решила: „сбегаю-ка я на соседнюю площадку. Там учительница молодая такая, да хорошая, может посоветует, как с ребенком обращаться.

„Уж я за ним, кажись, так слежу, так ухаживаю, а вот ничего ему в пользу не идет, все бледный да худой. У других посмотришь дети, как дети, а у меня не ребенок, а сущее наказание"—жаловалась Арине воспитательнице.

— А знаете, товарищ, отчего вам с ребенком так трудно? Воспитывать вы его не умеете, здоровье ему портите, и прав ребенок, что слушать вас не хочет! Разве можно мальчика летом заставлять спать до 9 час.? В 7 часов вставать надо! По утру воздух чистый, пыли нет, здоровье это для ребенка, а от позднего сна голова болит, аппетит пропадает, вот и капризничает малыш. И не хорошо это, что одеваете вы его по зимнему; боитесь простудится, мол, заболеет. Глупости! Не простудится! Солнце—лучший врач. Оденьте вы ему трусики маленькие и пусть загорит на солнце, увидите и бледность как рукой снимет, и голова болеть не будет: только следите, что-б головка у мальчика была прикрыта, а то солнечный удар может случиться. Мясом по утру кормить не надо, вы бы ему лучше молока дали, а то чаем напоили, да хлеба с маслом нарезали. Овощами, фруктами, ягодами кормите; в этих продуктах железа много, и ребята крепнут от этой пищи.

Натрите полотенцем тело Гарика, а потом пусть на солнце побегает. Часов в 10 опять покормите; каши манной ему дайте, а то кофе сварите и пусть играет на дворе, где нибудь в тени; песку желтого насыпьте, да коробок разных соберите—мало ли их дома валяется—дайте ребенку, пусть забавляется. Или веревок достаньте, пусть с товарищами в лошадки играет.

После 2-х часов положите вы сына спать. Пусть часа 2 отдохнет. В 6 часов покормите, а в 8 укладывайте спать. Перед сном ноги вымойте и следите, чтобы ребенок в чистом ходил.

Вот, если вы будете так ухаживать за сыном, у ребенка капризы пропадут и здоровым будет.

Бэла Левитан.

На мою жонку не смей смотреть

„На словах то ты хорош,
а на деле—к чорту гож“—
говорит пословица метко,
четко и едко
по адресу
тех, кто о чистоте распинается,
а сам в грязи валяется.
И верно,
потому, пахнет от таких людей
прескверно; прямо дохлятиной
несет.
Вот вам случай, когда дело идет
не за словом,
а наоборот.
Послушайте как на заводе
„Новка“
в выдвижении работниц вышла
остановка.
Рабочий—Попиневский Игнат
стараваt, не из мальчишек;
имеет коммунистку—жену
и четверо ребятишек.
(Это сейчас при нем четверо
а сколько на стороне—
неизвестно).
Добавить не безинтересно,
что только лишь год тому назад
наш почтенный папаша—Игнат
бросал больную жену и семью.
Теперь он вернулся к прежней
жене
и как будто хорошо с ней зажил
вполне,
(в семейном положении).
Вдруг „слухи“ пронеслись о
выдвижении.
Игнат соловьем поет:
„Выдвижение—дело большое,
во какое!
Надо работниц выдвигать,
учить большими делами
заправлять.
Долой горшки и пеленки!
(Видите, какие слова звонкие).
Лозунг—выдвижение женщин—
хорош.
А вот мою жену... не трожь!“
И вдруг случилось так ловко:
жена его выдвинута зав. сто-
ловкой.
За ее старания
доверили „маленькое“ дело—
общественное питание.
Выдвиженка старается,
с работой справляется.
Работа загудела.
Работницы довольны — говорят:
„Вот это дело!
Оправдала себя выдвиженка“.
Вдруг глядят
Игнат на дыбы встал,
пить и есть перестал.
Все из-за той причины,
что в столовке на жену
смотрит не он один,
а и другие мужчины.
Игнат жене жить не дает,
кричит, ругает, орет:
„Ты—такая, этакая, распро-
такая!
На тебя повар заглядывает,
Тот подмигивает—глаза косит,
этот—слово забросит“.
Так Игнат выдвиженку журит.

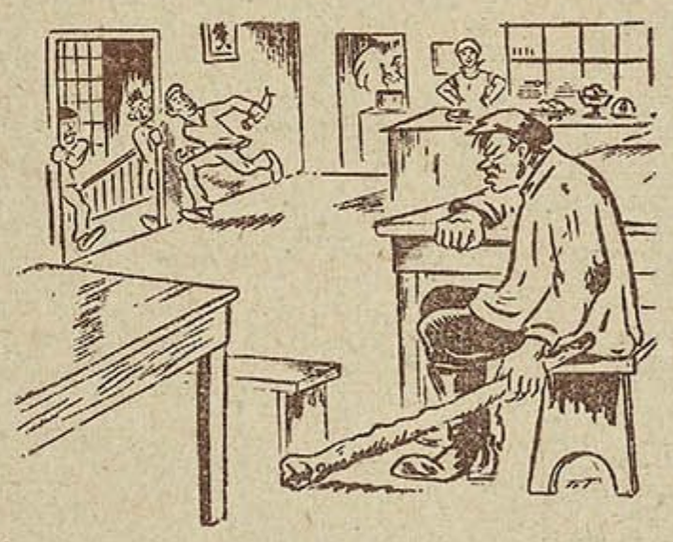

А то просто, дубину в руки—
и в столовке дежурит:
людей отпугивает,
бранит, поругивает.
„Не смейте на жену глаз косить!
А ты, Ева, если не надоело жить,
бросай столовку. Марш домой!“
Ой, ой, ой!
Да что же это в самом деле?
У Игната только бельишко на
голом теле.
Потому, горяч он нутром—
новый костюм изрубил топором.
А потом плакался на свою долю:
Видите-ли, жена отказалась
исполнить его, мужнину волю—
работать продолжает.
Еще пуще Игнат жене допекает,
шагу ступить не дает—
грозит, скандалит, ревет.
Довел до того выдвиженку
нашу—
заставил бросить дело,
вернуться домой,
штопать носки,
варить щи и кашу.
Довольно, хватит самодурства
Игната!
Надо наказать виноватого,
выколотить из него всю дурь
ретивую,
заставить поступать не так, как
хочется ему,
а как нужно коллективу.
А работница нам пишет из
„Новки“:
„Снять выдвиженку из-за
каприза мужа—неудобно.
Закрыть столовку—еще хуже.
Не знаем как выйти из
положения.
Не поможет ли „Белрабсе-
лянка“
в этом отношении“.
Слышали? На помощь зовут
печать!
Можно и так.
Но надо было дело давно начать—
укротить хулигана,
чтобы дело выдвижения не
поганил;
безобразиям конец положить,
коллективом предложить
взяться за ум Игнату.
А не послушает слова—он нам
не друг.
Надо, чтобы общественность
дружно
сказала: „Таких безобразий нам
не нужно“.
Еще строже надо судить Игната
потому,
что уже несколько лет
он носит в кармане партийный
билет.
Надо-бы давно, не ожидая чистки,
избавиться от таких Игнатов,
которые вредят выдвижению
работницы-коммунистки.

Г...а.

Выдавец—Аддзел работніц і сялянак ЦК КП(б)Б. *Рэдактары* { С. Крэмер. М. Меерзон.

НЕТ ЛИ ЗНАКОМЫХ ПОРТРЕТОВ?

— **ПРОДАВЕЦ:—Вы чего очередь устроили?**
— **ПОКУПАТЕЛЬНИЦА:—За лавровым листом. Говорят, что его больше как 200 грамм не отпускают.**
— **ПРОДАВЕЦ:—Да бери сколько хочешь!**
— **ПОКУПАТЕЛЬНИЦА:—Сколько хочу? Ну, тогда не надо.**

(Из журнала „Лапоть“).

Хто-ж дурны?

На такіх дэлегатак прыткіх пазіраць нават брыдка.

„Матруна Малаковіч — дэлегатка з вёскі Карпілаўкі, Глускага раёну. Яна называе дурнямі ўсіх жанчын, якія выпісваюць „Белрабсялянку“. Адкажэце нам хто сапраўды дурны“.

Акуліна і Просья.

Дарэмна Матруна дурнямі кагось абзываеш. Як ты дагэтуль ня знаеш, што розуму той менш мае, хто нічагуткі ня чытае. Кінь свае плёткі, за розум вазьміся і ў Лескаўскіх дэлегатак добраму навучыся.

РАБОТНІЦЫ І СЯЛЯНКІ!

Прысылайце матар'ял у старонку; „Ці няма знаёмых партрэтаў“. Падавайце ў гэту старонку факты аб розных балячках нашай працы і быту.

Няхай у гэтай старонцы будуць апісаны людзі, якія перашкаджаюць працаваць і будаваць новы быт.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА.

Войтак. Вы закранулі важнае пытаньне, але напісалі агульна, не даўшы ніводнага мясцовага прыкладу, таму друкаваць карэспандэнцыі ня будзем.

Вус Акуліне. Пішэце, як удзельнічаюць ў грамадзкай працы жанчыны, скончыўшыя гурток.

Ведаючы. Аб удзеле жанчын у грамадзкіх арганізацыях напішэце ў насьценную газэту.

Работніцы. Аб жэнпрацы на „Дзьвіне“ пераслана ў газэту „Зьвязда“.

М. Чабор. Якую вы праводзіце працу для того, каб Раўнапольскія сялянкі выпісвалі нашу часопісь.

„Зьнішчайце цемру“—друкаваць ня будзем. Пішэце, як апраўдала сябе сялянка ў Народным Судзе.

М. Розе. Які ўдзел прымаюць дэлегаткі ў грамадзкай рабоце вёскі.

Пазарынай. Пішэце, што высьвятлена ў час працы па чыстцы савецкага апарату і які ўдзел прымалі працоўныя—жанчыны.

Арлове М. Р. Напішэце нам больш падрабязна аб росьце гаспадаркі вашай камуны, якія ёсьць посьпехі. Як выконвае камуна загад ураду аб павышэньні ўраджайнасьці.

Захарэнка А. Аб гэтым напішэце ў насьценгазэту.

Каралёвай. Напішэце аб умовах жыцьця камунарак.

Гарбаценка. Пішэце, як праяўляюць сябе на практычнай рабоце жанчыны сябру сельсавету.

Я. Ракіта. „Сварлівы сябра савету“—друкаваць ня будзем. Напішэце ў чым выяўляецца яго сварлівасьць, дайце дакладныя факты.

Байравай. Напішэце, чым дапамагаюць сялянкі дзіцячым яслям.

Матэйка. Напішэце, што практычна робяць жанчыны, абраныя ў савет, якую грамадзкую работу праводзяць актывісткі вашае вёскі.

Уфлянд. Пішэце, як вы скарыстоўваеце „Белрабсялянку“, якая выхаваўчая работа праводзіцца вакол часопісі.

М. Чобар. Нельга ў адным допісу браць некалькі фактаў, як вы гэта зрабілі ў допісу „На дапамогу пагарэльцам“. Трэба ўзяць які-небудзь адзін момант і падрабязна перадаць яго.

Вілейка. Усе лётарэйныя білеты трэба каб падпішчыкі пераслалі ў рэдакцыю, разам з квітком на здачу падпіскі.

Хведаравай. Білеты друкаваліся ў часопісі, а квіток трэба ўзяць ва ўпаўнаважанай, ці няхай яна сама адашле іх ў рэдакцыю разам з агульным квітком.

Падпішчыкі на „Белрабсялянку“!

Розыгрыш абвешчанай намі лётарэі адбудзецца ў нядзелю 4-га жніўня.

Для ўдзелу ў розыгрышы запрошаны прадстаўнікі РСІ, Дому Селяніна і прадстаўнікі падпішчыкаў.

Аб тым, хто атрымае выйгрышы—будзе надрукована ў „Белрабсялянцы“.

Друкарня БДВ. Зак. № 3145. У ліку 11.250. Галоўлітбел № 2052.